

SUOMEN PANKKI

1962

VUOSIKIRJA

LAATINUT
SUOMEN PANKIN
TALOUSTIETEELLINEN TUTKIMUSLAITOS

43. VUOSIKERTA

HELSINKI 1963

HELSINKI 1963
VALTIONEUVOSTON KIRJAPAINO

Suomen Pankin vuosikirja toimintavuodelta 1962 noudattaa samaa jäsentelyä kuin edellinenkin vuosikirja. Tekstiosastossa selvitetään pankin raha- ja luottopolitiikkaa sekä valuuttapolitiikkaa ja tarkastellaan pankin taseen kehitystä. Tämän lisäksi tehdään selkoa niistä toimenpiteistä, joihin kertomusvuonna ryhdyttiin vuoden 1963 alusta toimeenpannun rahanuudistuksen suorittamiseksi. Taulukko-osastossa esitetään yksityiskohtaisia tietoja pankin taseesta ja eri pankkitoimista vuonna 1962.

Vuosikirja julkaistaan kolmena yhtäpitävänä painoksena, suomen-, ruotsin- ja englanninkielellä. Kirja on laadittu Suomen Pankin taloustieteellisessä tutkimuslaitoksessa.

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1963.

HEIKKI VALVANNE

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that proper record-keeping is essential for transparency and accountability, particularly in the context of public administration and financial management. The text highlights that records should be kept in a clear, organized, and accessible manner, ensuring that all relevant information is captured and preserved for future reference.

2. The second part of the document focuses on the role of technology in enhancing record-keeping and data management. It discusses how digital tools and systems can streamline processes, reduce errors, and improve the efficiency of data collection and analysis. The text notes that investing in modern technology is crucial for organizations looking to optimize their operations and ensure the long-term integrity of their records.

3. The third part of the document addresses the challenges associated with data security and privacy. It stresses the need for robust security measures to protect sensitive information from unauthorized access, loss, or theft. The text also discusses the importance of complying with relevant data protection regulations and implementing policies that ensure the confidentiality and integrity of the data being managed.

4. The final part of the document provides a summary of the key points discussed and offers recommendations for best practices. It encourages organizations to adopt a proactive approach to record-keeping, regularly reviewing and updating their systems and procedures to stay current with industry standards and technological advancements. The text concludes by emphasizing that effective record-keeping is a cornerstone of successful organizational management and a key factor in ensuring long-term success and sustainability.

Sisällysluettelo

	Sivu
I. Taloudellinen kehitys vuonna 1962	7
II. Luotto- ja pääomamarkkinat	
Rahapolitiikan tavoitteet ja toimenpiteet	10
Rahalaitokset	15
Arvopaperimarkkinat	18
Valtiontalous	19
Obligaatiomarkkinat	21
III. Valuuttapolitiikka ja maksutase	
Valuuttakurssit	23
Ulkomainen maksuliike	24
Maksutase ja valuuttavaranto	25
IV. Pankin taseet	
Ulkomaiset tilit	28
Valtion tilit	29
Pankkien tilit	29
Yritysten tilit	30
Muut tilit	30
V. Suomen suhteet kansainvälisiin rahalaitoksiin	
Kansainvälinen Valuuttarahasto (IMF)	32
Maailmanpankki (Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki, IBRD)	33
Kansainvälinen Rahoitusyhtiö (IFC)	35
Kansainvälinen Kehittämisjärjestö (IDA)	35
VI. Vuoden 1963 rahanuudistus	
Täydentävät säännökset	37
Markan uusi kansainvälinen perusarvo	38
Uudet setelit ja metallirahat	38
Valmistelut rahanvaihdon suorittamiseksi	39
Taulukot: Suomen Pankin toiminta	
1. Omaisuustase vuosina 1955—1962	2
2. Erinäisiä tilejä vuosina 1953—1962	10

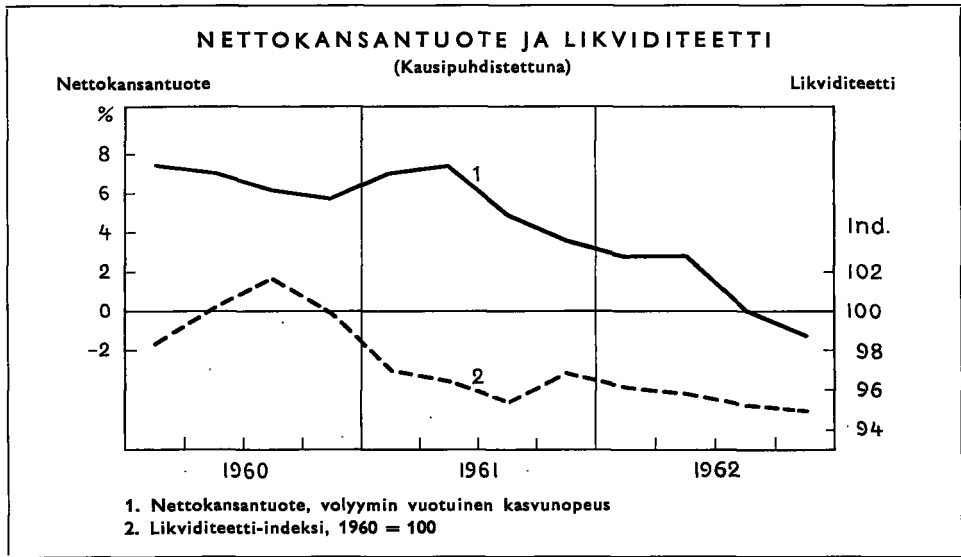
	Sivu
3. Valuuttavaranto kunkin vuoden ja neljänneksen lopussa vuosina 1959—1962	12
4. Tulostase vuosina 1957—1962	12
5. Suomen Pankin soveltamia korkoja vuosina 1948—1962	13
6. Liikkeessä oleva setelistö keskimäärin kunakin kuukautena vuosina 1955—1962	13
7. Setelinanto vuosina 1953—1962	14
8. Liikkeessä olevat setelit ja metallirahat vuosien 1955—1962 lopussa	16
9. Setelinvalmistus ja setelinpoltto vuosina 1958—1961	16
10. Setelit ja metallirahat vuonna 1962	17
11. Vaihto eri tileillä vuonna 1962	18
12. Kotimainen clearing-liike: vaihdettujen postivekselien ja shekkien sekä tili-siirtojen lukumäärä ja arvo vuosina 1959—1962	18
13. Omat varat vuosien 1951—1962 lopussa	19
14. Voittovarojen käyttö vuosina 1951—1962	19
15. Parikurssit ja avista-myyntikurssit vuonna 1962	20
16. Avista-myyntikurssit keskimäärin kunakin kuukautena vuonna 1962	26
17. Avista-myyntikurssit vuosina 1951—1962	28
—————	
Eduskunnan pankkivaltuusmiehet vuoden 1962 lopussa	30
Suomen Pankki vuoden 1962 lopussa (henkilöluettelo)	30
—————	

I. TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 1962

Vuoden 1962 taloudelliselle kehitykselle oli leimaa antavana piirteenä taloudellisen aktiviteetin jatkuva hidastuminen, mikä vuoden lopulla johti tuotannon kasvun pysähtymiseen. Kokonaisuudessaan kansantuotteen volyyymi vuonna 1962 kohosi keskimäärin 3 % edellisestä vuodesta. Vuoden 1958 lopulla alkanut taloudellinen nousukausi oli voimakkaimmillaan vuonna 1960, jolloin reaalikansantuote kasvoi 9 %. Vuonna 1961 kasvuvauhti jonkin verran tasaantui, ja kansantuotteen lisäys edellisestä vuodesta oli 7 %. Vuosina 1959—1962 reaalikansantuotteen keskimääräinen kasvu oli lähes 6.5 % vuotta kohden.

Kokonaistyöpanos oli vuonna 1962 keskimäärin 2 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Kokonaistuotannon kasvun hidastumisesta huolimatta työllisyystilanne säilyi vuoden lopulle saakka hyvänä. Useissa elinkeinoissa tuotannon kasvun hidastuminen merkitsikin lähinnä vain työvoiman kysynnän palautumista normaaliksi eikä siis johtanut työttömyyden lisääntymiseen. Vasta vuoden viimeisinä kuukausina työllisyystilanne alkoi selvästi heikentyä. Pääasiassa metsätalouden piiristä vapautunut työvoima voitiin kuitenkin riittävässä määrin sijoittaa valtion ja kuntien normaaleihin rakennustöihin, niin että varsinaista työttömyyttä ei vielä vuoden 1962 lopulla sanottavasti ilmennyt.

Tuotantotoiminnan kasvun hidastumiseen vaikutti yksityisen investointitoiminnan supistumisen ohella tärkeimpien vientituotteitten menekin heikentyminen. Viennin kasvu, mikä vielä vuoden alkukuukausina oli tyydyttävä, pysähtyi vuoden puolivälin vaiheilla. Vuoden alusta alkaen viennin pääryhmien kehitys poikkesi huomattavasti toisistaan. Pyöreän puutavaran ja sahatavaran vienti aleni tuntuvasti, kun sitä vastoin metalliteollisuustuotteiden osuus viennistä voimakkaasti kasvoi. Investointien painopiste oli asuinrakennustoiminnassa. Asuntojen tuotanto jatkui vilkkaana vuoden loppuun saakka, mihin suuresti vaikutti asuntotuotannon veronhuojennuslain voimassaolon päättyminen entisessä muodossaan vuoden 1962 lopussa. Muu talonrakennustoiminta osoitti laskevaa suuntaa koko vuoden ajan,

ja vuoden alkukuukausien jälkeen myös kone- ja laiteinvestointien kehitys kääntyi alenevaksi. Kokonaistuotannon kasvun pysähtymiseen vaikutti vuoden jälkipuoliskolla osaltaan myös maatalouden kato.

Vuoden 1962 jälkipuoliskolla kysynnän kasvu jäi enenevässä määrin pelkästään kotitalouksien ja julkisen talouden kysynnän varaan. Yksityisen kulutuskysynnän kasvuun vaikutti ja sitä ylläpiti kotitalouksien tulojen kohoaminen suhteellisen voimakkaasti vuoden lopulle saakka. Tämä kehitys oli osaltaan seurausta palkansaajien hyväksi muuttuneesta tulojen jakautumisesta. Erityisen voimakkaana kysyntä kohdistui kestäviin kulutus-tavaroihin.

Ostokyvyn lisäyksestä aiheutunut ja tuotannon kasvun ylittänyt kysyntä purkautui paitsi tuonnin lisääntymisenä myös hintojen nousuna, mikä osaltaan johtui myös kohonneista tuotantokustannuksista. Kuluttajan hintaindeksi kohosi vuoden 1962 aikana 6.3 % eli jokseenkin saman verran kuin kolmena edellisenä vuotena yhteensä. Tukkuhintojen nousu oli tuntuvasti lievempi eli 1.8 %. Vaikka tuonnin kasvu vuoden jälkipuoliskolla pysähtyi, kohosi kauppataseen vajeaus 40 miljardiin vmk:aan eli 8 miljardia vmk suuremmaksi kuin edellisenä vuonna.

Yhteiskunnan likvidiys pysyi koko vuoden 1962 ajan sillä verraten alhaisella tasolla, mille se oli laskenut edellisen vuoden lopulla. Varsinkin vuoden alkupuoliskolla pankkien luotonanto lisäsi voimakkaasti rahan-tarjontaa, mutta toisaalta sitä vähensi kauppataseen suuresta alijäämäisyydestä aiheutunut valuuttasaatavien supistuminen. Suurimman osan

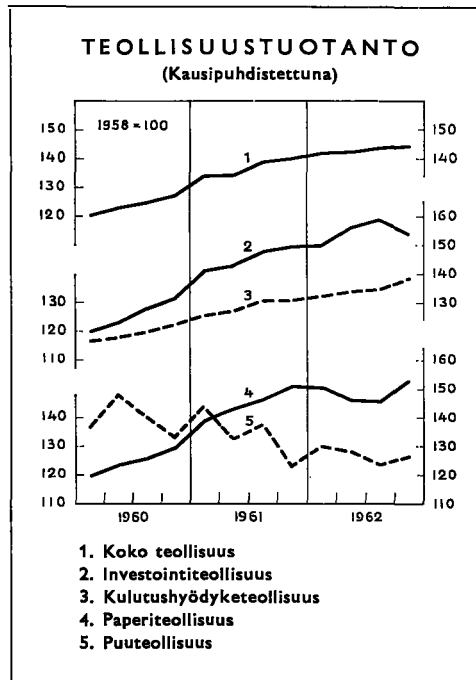
vuotta valtiontalous oli vaikutukseltaan selvästi kontraktiivinen; vasta vuoden viimeisellä neljänneksellä sen vaikutus oli jonkin verran rahantarjontaa lisäävä.

Vuoden 1962 alkupuoliskolla Suomen Pankki pyrki hillitsemään kokonaiskysynnän paisumista ja siten ehkäisemään maksutaseen huonontumista ja hintatason nousua. Toimenpiteet kohdistuivat lähinnä rahalaitosten luotonannon hidastumiseen ja niiden maksuvalmiuden turvaamiseen. Vaikuttaakseen rediskonttaavien rahalaitosten luotonantoon Suomen Pankki korotti sekä rediskonttausten peruskorkoa että rediskonttauksista perittävän lisäkoron asteikkoa. Syyskuun alusta lukien asetettiin liikepankkien rediskonttausten enimmäismäärälle suoranainen rajoitus. Samoin rajoitettiin pankkien ulkomais-

ten lyhytaikaisten luottojen käyttöä. Tähän toimenpiteeseen liittyi myös eräiden tuontiluottojen kertakaikkinen kieltäminen. Suhdannekehityksen heikentyessä vuoden lopulla Suomen Pankki katsoi aiheelliseksi asteittain keventää tuotantotoiminnan rahoitusmahdollisuuksia. Huomattavimpana toimenpiteenä tässä suhteessa on mainittava kassavarantotileillä olleiden talletusten palauttaminen rahalaitoksille marraskuussa.

Vuoden 1962 reaalityaloudellista kehitystä valaisevat kysynnän ja tarjonnan pääryhmien volyymin muutokset edelliseen vuoteen verrattuna. Kokonaistarjonta nousi 3.9 % bruttokansantuotteen noustessa 3.2 % sekä tavaroiden ja palvelusten tuonnin 6.9 %. Kokonaiskysynnän pääryhmistä vienti kasvoi eniten eli 5.9 %. Kulutuksen lisäys oli 4.1 % yksityisen kulutuksen kohotessa 3.3 % ja yhteiskulutuksen 7.6 %. Kotimaisten bruttoinvestointien kehitys oli edellisiä heikompi. Yksityiset bruttoinvestoinnit kohosivat 1.3 % ja hallinnolliset 4.4 % näiden yhteisen kasvun ollessa 1.8 %.

Teollisuustuotannon volyyymi kasvoi vuonna 1962 hieman kansantuotteen lisäystä voimakkaammin eli 4 %. Ekspansiivisimmin kehittyivät kuitenkin palveluselinkeinot, ennen muita kauppa, jonka volyymin lisäys edellisestä vuodesta oli 8 %. Sitä vastoin sekä maatalouden että metsätalouden tuotanto aleni. Kadon johdosta maataloustuotannon volyyymi supistui 7 %. Metsätaloustuotannon alentuminen oli tätä lievempi eli 3 %.

II. LUOTTO- JA PÄÄOMAMARKKINAT

Rahapolitiikan tavoitteet ja toimenpiteet

Hillitäkseen liiallista luotonkysyntää ja torjuakseen talletusliikkeen heikkenemistä Suomen Pankki päätti maaliskuun lopulla ryhtyä korkokannan yleiseen korottamiseen yhdellä prosenttiyksiköllä. Tässä tarkoituksessa korotettiin pankin diskonttokoron alaraja 6 %:sta 7 %:iin ja yläraja $7\frac{1}{2}$ %:sta $8\frac{1}{2}$ %:iin sekä rediskonttausten peruskorko $6\frac{3}{4}$ %:sta 8 %:iin. Ennen kuin rahalaitokset kuitenkaan olivat ehtineet sopeuttaa otto- ja antolainauskorkojaan Suomen Pankin uuteen korkotasoon, pankkivaltuusmiehet, joiden päätäntävaltaan keskuspankkikorkojen määrääminen kuuluu, ottivat asian uudelleen käsiteltäväksi. Kun huhtikuun 13 päivänä nimitetty enemmistöhallitus, jonka ohjelmaan kuului hintatason ja taloudellisen tasapainon vakauttaminen, oli ilmoittanut ryhtyvänsä toimenpiteisiin valtion luotonkysynnän rajoittamiseksi ja luottomarkkinoiden tasapainottamiseksi, pankkivaltuusmiehet katsoivat aiheelliseksi palauttaa Suomen Pankin diskonttokorot aikaisemmalle tasolle eli 6— $7\frac{1}{2}$ %:ksi sekä alentaa rediskonttausten peruskoron 7 %:ksi. Nämä muutokset tulivat voimaan huhtikuun 28 päivänä.

Rahalaitosten keskuspankkiluoton ja siihen perustuvan antolainauksen paisumisen rajoittamiseksi Suomen Pankki korotti maaliskuun 29 päivänä rediskonttauksista perittävää lisäkorkoa poistamalla lisäkorosta vapaan limiitin, joka oli ollut 30 % rahalaitoksen omista varoista. Tämä merkitsi lisäkoron kasvua $\frac{3}{4}$ prosenttiyksiköllä. Samalla määrättiin, että lisäkorko, joka aikaisemmin oli laskettu rahalaitoksen kokonaisvelan kuukausikeskimäärän nojalla, oli laskettava päivittäisen kokonaisvelan perusteella. Lisäkoron enimmäissuuruus pysytettiin kertomusvuonna edelleenkin 4 %:na. Tämän suuruisen lisäkorko tuli uusien määräysten mukaan perittäväksi silloin, kun rahalaitoksen kokonaisvelka Suomen Pankille ylitti vähintään 60 %:lla sen omien varojen määrän. Vastaava suhdeluku oli tätä edeltneiden määräysten mukaan 90 %. Lisäkorkoa rahalaitokset eivät olleet

oikeutetut veloittamaan asiakkailtaan. Tehostaakseen rahalaitosten pyrki-
myksiä maksuvalmiutensa parantamiseksi Suomen Pankki päätti huhti-
kuun lopulla vapauttaa rahalaitokset lisäkoron maksamisesta niinä kuu-
kausina, joina niillä oli ollut velkaa enintään 10 päivän aikana.

Rediskonttaavien rahalaitosten oikeutta antolainauskorkojensa porras-
tamiseen laajennettiin hieman kertomusvuoden aikana. Samoin kuin edelli-
senä vuonna saivat kyseiset rahalaitokset tammi—maaliskuussa soveltaa yli
7 %:n mutta enintään 8 %:n korkoa luottomäärään, joka oli enintään 20 %
rahalaitoksen koko luotonannosta yleisölle vuoden 1960 lopussa, mutta
huhtikuusta lukien luottomäärään, joka oli enintään 20 % rahalaitoksen
koko luotonannosta yleisölle edellisen kuukauden lopussa. Korkojen porras-
tamisen edellytyksenä oli, että rahalaitoksen painotettu keskimääräinen
antolainauskorko ei ylitä 7 %:a. Huhtikuun aikana, jolloin Suomen Pankki
sovelsi edellä mainittuja korkeampia korkoja, rahalaitosten sallittiin kysei-
seen luottomäärään soveltaa yli 8 %:n, mutta enintään 9 %:n korkoa edel-
lyttäen, ettei niiden keskimääräinen painotettu antolainauskorko noussut
yli 8 %:n. Kuten edellisenä vuonna, koron korotukset kehoitettiin kohdistama-
an ensi sijassa kulutustavarain kysyntää lisääviin sekä koron alennukset
vientituotantoa ja kotimarkkinateollisuuden kilpailukykyä edistäviin luot-
toihin. Vuoden lopussa oli rediskonttaavien rahalaitosten yli 7 %:n korolla
antamien luottojen yhteismäärä 53.6 miljardia vmk.

Kun edellä mainitut Suomen Pankin rahapoliittiset toimenpiteet kohdis-
tuivat välittömästi vain rediskonttaaviin rahalaitoksiin, so. liikepankkeihin
ja Osuuskassojen Keskus Oy:öön, ja kun ottolainaus vielä vuoden alku-
puolella kasvoi voimakkaasti, pankki ryhtyi maaliskuussa neuvotteluihin
edellisenä vuonna solmitun kaikkia rahalaitoksia koskevan kassavaranto-
sopimuksen jatkamisesta. Uusi sopimus, joka asiallisesti merkitsi entisen
sopimuksen pidentämistä vuodeksi eteenpäin, tehtiin huhtikuun 11
päivänä.

Kesäkuukausina ottolainauksen kehitys heikkeni huomattavasti kai-
kissa rahalaitosryhmissä. Huolimatta siitä, että pankit olivat hankkineet
runsaasti lyhytaikaista ulkomaista luottoa, niiden rediskonttausvelka Suo-
men Pankille kohosi voimakkaasti ja oli korkeimmillaan ollessaan heinä-
kuussa yli 55 miljardia vmk. Kun liiallinen luotonanto oli jatkuvasti uhkana
taloudelliselle tasapainolle ja kun edellä mainituilla toimenpiteillä ei näyttä-
nyt olevan riittävää vaikutusta pankkien luotonannon paisumisen ehkäise-
miseksi, Suomen Pankki katsoi aiheelliseksi suoranaisesti rajoittaa redis-
konttausten sallittua määrää. Syyskuun 1 päivästä lukien pankki päätti
rediskontata rahalaitosten vekseleitä enintään määrän, joka on 240 % asian-
omaisen rahalaitoksen omista varoista edellisen kalenterikuukauden lopussa.
Näin laskettua enimmäismäärää on kuukausittain kuitenkin tarkistettava
siten, että sitä lisätään puolella siitä summasta, millä yleisön varsinaiset

talletukset asianomaisessa rahalaitoksessa vähenevät, tai vastaavasti vähennetään puolella siitä summasta, millä nämä talletukset lisääntyvät. Rediskonttauskatto tehtiin riippuvaksi myös rahalaitosten ulkomaisilta pankeilta ottamista valuuttatalletuksista siten, että näiden talletusten kasvu alentaa, ja niiden supistuminen korottaa, muutosta vastaavalla määrällä asianomaisen rahalaitoksen rediskonttausoikeuden enimmäismäärää.

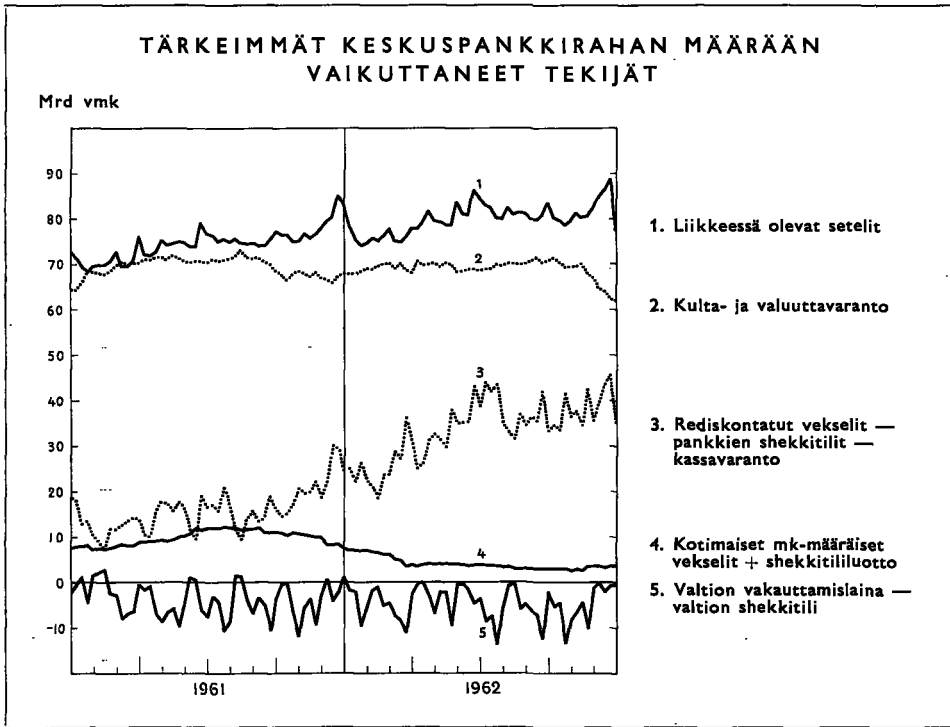
Lyhytaikaisten ulkomaisten luottojen rajoittamiseen liittyy myös pankin lokakuussa tekemä päätös, jonka mukaan eräiden erikseen lueteltujen kestokulutustavaroiden tuonnissa ei enää sallita tavaraluoton ottamista, vaan tavarat on maksettava valuuttapankkiin tai niiden kauppahintaa vastaava määrä talletettava maksua varten Suomen Pankkiin ennen tavaratullausta. Marraskuussa näiden määräysten piiriä vielä jonkin verran laajennettiin.

Edellä mainituilla toimenpiteillä Suomen Pankki pyrki vaikuttamaan rediskonttaavien rahalaitosten luotonantopoliittikkaan sekä välillisesti hillitsemään tuonnin paisumista. Kun taloudellisen aktiviteetin heikentyminen vuoden loppukuukausina kävi ilmeiseksi, pankki katsoi aiheelliseksi asteittain keventää niiden elinkeinoalojen rahoitusmahdollisuuksia, jotka tuotannon ja työllisyyden ylläpitämisen kannalta olivat tärkeitä. Kadon johdosta erityisesti maatalouden luotonantarve oli kasvanut, minkä vuoksi pankin toimesta järjestettiin joukko erityisluottoja vilja- ja lannoitekaupalle. Säästöpankki- ja osuuskassajärjestöjen rahoitustilannetta kevennettiin niin ikään ostamalla näiden keskusrahallaitoksilta määrääjäksi obligaatioita.

Suhdannekehityksen huonontuessa myös talletustoiminta vuoden jälkipuoliskolla olennaisesti heikentyi, eikä talletusten kasvu siten enää antanut yllykettä liialliseen luotonantoon. Kun lisäksi monet rahalaitokset eivät riittävän nopeasti voineet mukauttaa antolainaustaan heikentyneeseen ottolainaukseen, Suomen Pankki vapautti rahalaitokset kassavarantosopimuksen mukaisesta sijoitusvelvollisuudesta ja palautti kassavarantotileillä olleet varat, yhteensä 5 494 milj. vmk, kokonaisuudessaan rahalaitoksille marraskuun 20 päivänä.

Vuoden alkupuoliskolla suoritettiin rahalaitosten kanssa obligaatioiden termiinkauppoja entiseen tapaan valtion kassaobligatioilla. Valtion vuoden 1959 kassaobligatiolainan eräännyttyä kesäkuussa termiinkauppoja jatkettiin hieman muutetuin ehdoin valtion samassa kuussa liikkeeseen laskeman 3 000 milj. vmk:n määräisen vuoden 1962 ensimmäisen 8 %:n rahalaitoslainan obligaatioilla. Edellä mainittujen pitempiäikaisten termiinkauppojen kohteena on ollut myös muita obligaatioita.

Kertomusvuoden aikana pankki jatkoi yksityisten asiakkaittensa luottojen siirtämistä muille rahalaitoksille. Pankin suora luotonanto väheni yli puolella, eikä pankilla vuoden lopussa ollut enää lainkaan pysyviä luottoasiakkaita. Vekselisalkku, määrältään 3 355 milj. vmk, koostui eräistä

määräaikaisista erityisluotoista. Suomen Pankin diskonttokorot, joita sovelletaan näihin luottoihin, pysyivät huhtikuun lopusta lukien muuttomattomina (vrt. s. 10). Käytännössä asiakkaiden kausi- ja tavaravekseleistä veloitettiin $6\frac{3}{4}$ %:n ja finanssivekseleistä 7 %:n korko.

Tässä yhteydessä mainittakoon vielä, että kertomusvuoden aikana jatkettiin valmisteluja rahanuudistuksen toimeenpanemiseksi vuoden 1963 alussa. Eduskunnan hyväksyttyä asianomaiset hallituksen esitykset uusi rahalaki sekä laki rahalain voimaansaattamisesta annettiin maaliskuun 30 päivänä ja ne tulivat voimaan tammikuun 1 päivänä 1963. Uusi rahalaki edellytti myös Suomen Pankin ohjesäännön eräiden säännösten kumoamista tai muuttamista. Tätä koskeva laki annettiin joulukuun 28 päivänä ja se tuli voimaan seuraavan vuoden alusta lukien. Suomen asiasta tekemän esityksen mukaisesti Kansainvälinen Valuuttarahasto hyväksyi marraskuun 27 päivänä markan *pariarvon* korottamisen satakertaiseksi, mitä uusi rahalaki edellytti. Tammikuun 1 päivästä 1963 lukien tuli markan *pariarvo* siten olemaan 0,27771 grammaa hienoa kultaa eli 3,20 markkaa Yhdysvaltain dollarilta. Rahanuudistusta käsitellään lähemmin luvussa VI.

Suomen Pankin taseessa kertomusvuoden aikana tapahtuneista muutoksista ja niiden merkityksestä rahapolitiikan kannalta antaa yhteenvedon

seuraava asetelma. Siinä tilit on jaettu luonteensa perusteella muutamiin pääryhmiin, ja näiden ryhmien sekä niihin sisältyvien tärkeimpien taseerien osalta on osoitettu, vaikuttivatko niiden muutokset liikkeessä olevaa setelistöä lisäävästi (+) vai vähentävästi (—).

	Muutos mrd vmk			
	30. 12. 1961— 31. 12. 1962	15. 1. 1962— 15. 1. 1963		
<i>Ulkomaiset tilit</i>				
Kulta- ja valuuttavarannon vähennys	— 5.7	—5.0		
Ulkomaisten vekselien ja obligaatioiden vähennys .	— 2.0	—2.1		
Muut erät, nettomuutos	<u>+ 1.3</u>	<u>+1.3</u>	— 5.8	
<i>Valtion tilit</i>				
Vakauttamislainan vähennys	— 1.3	—1.3		
Varmuusvarastoluoton lisäys	+ 2.3	+2.3		
Valtion shekkitilin vähennys (+)	<u>— 0.4</u>	<u>+3.2</u>	+ 4.2	
<i>Yritysten tilit</i>				
Kotimaisten markkamääräisten vekselien vähennys	— 3.7	—3.0		
Kotimaisten ulkomaanrahan määräisten vekselien vähennys	— 1.3	—1.3		
Muut erät, nettomuutos	<u>— 0.1</u>	<u>—0.2</u>	— 4.5	
<i>Erinäiset tilit</i>				
Talletustodistusten vähennys	+ 0.1	+0.1		
Arvonjärjestelytilien lisäys	— 6.3	—4.7		
Omien varojen lisäys	— 1.3	—1.3		
Muut erät, nettomuutos	<u>— 2.3</u>	<u>+2.9</u>	— 3.0	
	Yhteensä	—20.7	— 9.1	
<i>Suhde pankkeihin</i>				
Rediskontattujen vekselien lisäys	+10.7	+9.0		
Pankkien shekkitilien lisäys	— 4.4	—4.4		
Kassavarantotilien vähennys	+ 4.3	+4.3		
Obligaatioiden termiiniostot, nettomuutos	<u>+ 3.8</u>	<u>+4.6</u>	+13.5	
	Yhteensä = liikkeessä olevan setelistön muutos	— 6.3	+ 4.4	

Asetelman mukaan muiden kuin pankkien tilien kehitys vähensi keskuspankkirahan määrää yhteensä 20.7 miljardia vmk. Pankkien maksuvalmius suhteessa Suomen Pankkiin heikkeni kaikkiaan 14.4 miljardia vmk ja liikkeessä oleva setelistö supistui 6.3 miljardia vmk.

Asetelman antamaa kuvaa pankin taseen muutosten rahapoliittisesta merkityksestä häiritsevät kuitenkin huomattavasti eräät sekä kertomusvuoden että sitä edeltäneen vuoden loppuun sattuneet poikkeukselliset tekijät. Niinpä kun vuoden 1961 viimeinen päivä sattui sunnuntaiksi, seteleitä jäi mainitun vuoden lopussa tavallista enemmän liikkeeseen. Merkittävimmän poikkeustekijän muodostivat kuitenkin ne erityistoimenpiteet,

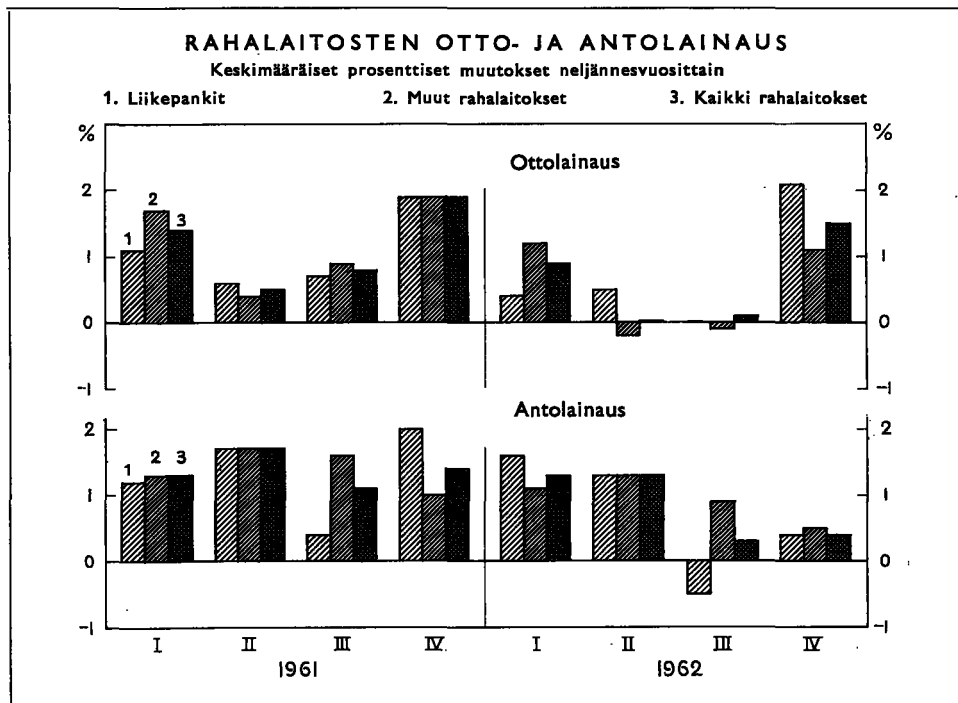
joihin kertomusvuoden lopulla ryhdyttiin vuoden 1963 alussa toimeenpantavan rahanuudistuksen johdosta. Rahanvaihdon nopeuttamiseksi Suomen Pankki näet oli luovuttanut pankeille jo ennen kertomusvuoden loppua uusia seteleitä, jotka voitiin liittää pankkien kassoihin vuoden 1963 alusta lukien. Tämän ansiosta rahalaitokset saattoivat suurelta osin tyhjentää vanhan rahan määräisen kassansa joulukuun viimeisinä päivinä Suomen Pankkiin. Nämä tekijät aiheuttivat sen, että niin hyvin setelistön kuin valtion ja pankkien tilien kehitys muodostui poikkeukselliseksi, jos vertailuajaksi otetaan kalenterivuosi.

Pankin taseen muutoksista ja niiden yleisestä suunnasta saadaankin varsin toisenlainen ja rahapolitiikan kannalta mielekkäämpi kuva, jos vertailuajaksi kalenterivuoden 1962 sijasta otetaan vuoden pituinen ajanjakso alkaen tammikuun puolivälistä 1962. Äskeisessä asetelmassa on esitetty eri tileillä tapahtuneet muutokset myös tänä vertailuajanjaksona. Vertailukelpoisuuden vuoksi on vuotta 1963 koskevat luvut esitetty vanhoiksi markoiksi muunnettuna. Tuona aikana muiden kuin pankkien tilien kehitys pienensi keskuspankkirahan tarjontaa yhteensä 9.1 miljardia vmk. Pankkien maksuvalmius suhteessa Suomen Pankkiin heikkeni kaikkiaan 13.5 miljardia vmk ja liikkeessä oleva setelistö kasvoi 4.4 miljardia vmk.

Rahalaitokset

Liikepankkien omaisuustaseissa kertomusvuonna tapahtuneista muutoksista on seuraavassa esitetty yhteenvedo.

	Muutos mrd vmk	
Kassa		— 3.5
Kassavaranto Suomen Pankissa		— 2.1
Ulkomaiset saatavat, netto		— 3.3
Saatavat valtiolta		— 4.0
Antolainaus yleisölle		
vekselit	+ 1.4	
shekkitilit	+ 0.3	
lainat	<u>+ 23.5</u>	+ 25.2
Osakkeet ja obligaatit		+ 5.9
Vastaavat		+ 18.2
Ottolainaus yleisöltä		
talletukset	+ 16.4	
shekkitilit	<u>+ 7.1</u>	+ 23.5
Maksujen välitykset, netto		— 4.4
Kotimaiset rahalaitokset, netto		— 9.2
Suomen Pankki		+ 8.0
Muut erät, netto		+ 0.3
Vastattavat		+ 18.2

Liikepankkien antolainaus kasvoi vuoden aikana vain 1.7 miljardia enemmän kuin niiden ottolainaus yleisöltä tämän erotuksen oltua edellisenä vuonna vielä 12.4 miljardia vnk. Ulkomaiset nettosaatavat supistuivat 3.3 miljardia vnk vastaavan supistumisen oltua edellisenä vuonna 5.4 miljardia vnk. Velka Suomen Pankille lisääntyi 8.0 miljardia vnk, mutta nettovelka muille kotimaisille rahalaitoksille supistui 9.2 miljardia vnk.

Seuraavassa asetelmassa esitetään kaikkien rahalaitosten koko ottolainauksessa yleisöltä vuosina 1961 ja 1962 tapahtuneet muutokset.

	Muutos vuoden aikana			
	1961		1962	
	milj. vnk	%	milj. vnk	%
Liikepankit	+ 31 944	+13.5	+ 23 550	+ 8.8
Säästöpankit	+ 28 294	+15.1	+ 14 669	+ 6.8
Osuuskassat	+ 18 992	+17.3	+ 8 783	+ 6.8
Postisäästöpankki	+ 7 293	+15.0	+ 4 844	+ 8.7
Osuuskauppojen säästökassat	+ 3 094	+12.2	+ 788	+ 2.8
Osuuskassojen Keskus Oy	+ 961	+75.0	— 397	—17.7
Suomen Kiinteistöpankki Oy	+ 10	+13.0	— 24	—27.6
Yhteensä	+ 90 588	+14.9	+ 52 213	+ 7.5

Ottolainauksen kasvuvauhti hidastui kertomusvuonna voimakkaasti ja ottolainauksen kokonaiskasvu jäi määrältään vain runsaaseen puoleen

edellisen vuoden kasvusta. Yleisön shekkitilit, joista valtaosa on liikepankeissa, kasvoivat kuitenkin 7 857 milj. vmk eli 10.9 % edellisen vuoden kasvun oltua 4 010 milj. vmk eli 5.9 %. Ottolainauksen kasvun hidastuminen tapahtuikin kokonaan yleisön varsinaisten talletusten kohdalla, jotka kasvoivat vain 44 356 milj. vmk eli 7.1 % kasvun oltua edellisellä vuonna 86 578 milj. vmk eli 16.0 %. Varsinaisten talletusten kokonaismäärä oli rahalaitoksissa vuoden 1962 lopussa 671.4 miljardia vmk.

Yleisön varsinaisten talletusten rakenteen kehityksessä tapahtui vuoden aikana merkille pantavia muutoksia. Indeksiehtoisten talletusten määrän supistuminen kääntyi toukokuussa kasvuksi, ja näiden talletusten osuus kaikista varsinaisista talletuksista, joka vuoden alussa oli vain 0.6 %, nousi kertomusvuoden loppuun mennessä 1.0 %:iin. Korkeakorkoisten talletusten määrä vuorostaan saavutti huippunsa huhtikuussa, minkä jälkeen ne lievästi supistuivat, niiden osuuden kaikista varsinaisista talletuksista alentuessa kertomusvuoden aikana edellisen vuodenvaihteen 8.4 %:sta 7.9 %:iin. Veronhuojennustileille ei kahden viime vuoden aikana ole voitu tallettaa varoja. Kun vuonna 1959 tehtyjen talletusten kolmen vuoden pituinen talletusaika kertomusvuonna päättyi, veronhuojennustalletusten määrä supistui siten vuoden aikana.

	Yleisön varsinaiset talletukset		
	30. 12. 1961 milj. vmk	31. 12. 1962 milj. vmk	Muutos %
Indeksitalletukset	3 788	6 753	+78.3
Korkeakorkoiset talletukset	52 836	53 168	+ 0.6
Veronhuojennustalletukset	14 890	10 716	—28.0
Yhteensä	71 514	70 637	— 1.2
Muut	555 517	600 750	+ 8.1
Yhteensä	627 031	671 387	+ 7.1

Seuraavassa asetelmassa esitetään rahalaitosten antolainauksessa yleisölle vuosina 1961 ja 1962 tapahtuneet muutokset.

	Muutos vuoden aikana			
	1961 milj. vmk	%	1962 milj. vmk	%
Liikepankit	+ 44 339	+17.0	+25 195	+ 8.3
Säästöpankit	+ 26 828	+17.3	+20 025	+11.0
Osuuskassat	+ 23 715	+21.9	+15 293	+11.6
Postisäästöpankki	+ 4 188	+10.6	+ 7 182	+16.4
Osuuskassojen Keskus Oy	+ 4 956	+52.5	— 1 824	—12.7
Kiinnitysluottolaitokset	+ 6 301	+13.9	+ 9 956	+19.3
Yhteensä	+110 327	+17.9	+75 827	+10.4

Rahalaitosten antolainauksen kokonaiskasvu jäi kertomusvuonna huomattavasti pienemmäksi kuin edellisellä vuonna. Markkamääräisesti merkittävin oli liikepankkien antolainauksen kasvun supistuminen 57 %:iin edelli-

sen vuoden kasvusta. Säästöpankkien kohdalla vastaava prosenttiluku oli 75 ja osuuskassojen kohdalla 64. Sen sijaan Postisäästöpankin ja kiinnitysluottolaitosten antolainaus kasvoi niin markkamääräisesti kuin suhteellises-tikin viimevuotista enemmän. Osuuskassojen Keskus Oy:n antolainaus supistui. Kiinnitysluottolaitosten antolainauksen kasvusta valtaosa johtui Mortgage Bank of Finland Oy:n kotimaisille yrityksille välittämistä ulko-maisista lainoista.

Rahalaitosten toimintaa kokonaisuudessaan tarkasteltaessa on syytä todeta, että vaikka antolainauksen kasvu huomattavasti hidastuikin, oli ottolainauksen kasvun hidastuminen vielä suurempi, joten antolainauksen ja ottolainauksen välinen ero jonkin verran kasvoi edellisestä vuodesta. Liikepankkien kohdalla otto- ja antolainauksen kasvu oli markkamääräi-sesti lähes samansuuruinen, mutta sekä säästöpankkien että osuuskassojen antolainauksen kasvu ylitti huomattavasti niiden ottolainauksen kasvun.

Rahalaitosten ottolainauskorot pysyivät vuoden aikana ennallaan. Vuoden 1962 aikana sovelletut ottolainauskorot esitetään seuraavassa asetelmassa.

	%
12 kuukauden talletukset	5
6 kuukauden talletukset	4 ½
3 vuoden veronhuojennustalletukset	4 ½
Indeksitalletukset	4
Shekkitilit säästöpankeissa ja osuuskassoissa	½
Shekkitilit liikepankeissa	0
Postisiirtotilit	0

Myös rahalaitosten antolainauskorot pysyivät suurin piirtein ennallaan ja korkein korko oli suurimmassa osassa rahalaitoksia edelleen 7 %. Poik-keuksena olivat rediskonttaavat rahalaitokset, jotka käyttivät Suomen Pankin sallimaa korkojen porrastamista, jolloin ne määrättyissä rajoissa saattoivat veloittaa enintään 8 %:n koron, sekä pienet ja huonosti kannatta-vat rahalaitokset, joilla edelleen oli mahdollisuus soveltaa yli 7 %:n anto-lainauskorkoa. Liikepankkien luotonannossa yleisölle sovellettujen anto-lainauskorkojen punnittu keskimäärä oli vuoden lopussa 6.98 %.

Arvopaperimarkkinat

Arvopaperimarkkinoilla vuosi 1962 oli hiukan vilkkaampi kuin vuosi 1961. Helsingin Arvopaperipörssin kokonaisvaihto oli 3 132 milj. vmk eli 9.7 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Osakkeiden osuus kokonaisvaihdosta oli 2 665 miljoonaa, obligaatioiden 278 miljoonaa ja merkintäoikeuksien 189 milj. vmk. Pankkiosakkeiden kurssit nousivat vuoden alussa lievästi, mutta laskivat vuoden loppuun mennessä suurin piirtein alkuvuoden tasolle.

Teollisuusosakkeiden kurssit nousivat voimakkaasti touko—heinäkuussa ja alenivat sen jälkeen lievästi. Pankkiosakkeiden kurssit olivat joulukuussa 3.1 % korkeammalla ja teollisuusosakkeiden 9.7 % korkeammalla kuin edellisen vuoden joulukuussa. Pankkiosakkeiden kurssi-indeksin vuosikeskimäärä jäi kuitenkin 1.2 % ja teollisuusosakkeiden 1.5 % edellisen vuoden keskimäärää alemmaksi. Pörssissä noteerattujen osakkeiden yleisindeksin vuosikeskimäärä, joka edellisenä vuonna oli 527 (1948 = 100), oli kertomusvuonna 520 eli 1.3 % alempi.

Kertomusvuoden aikana perustettiin kaikkiaan 1 584 uutta osakeyhtiötä, joiden yhteenlaskettu osakepääoma oli 21 937 milj. vmk. Edelliseltä vuodelta vastaavat luvut olivat 1 433 yhtiötä ja 15 894 milj. vmk.

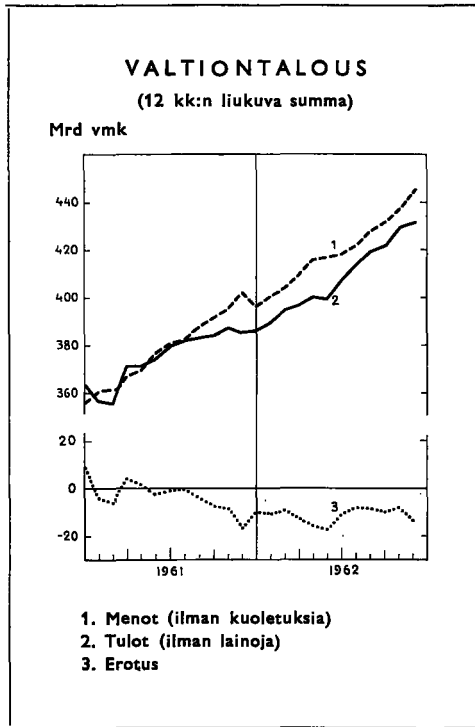
Valtiontalous

Valtion tulo- ja menoarviossa vuodelle 1962 lisääntyivät mm. palkkamienot, lapsilisät, kansaneläkemenot sekä koulu- ja sairaalatoimen avustukset. Kun verotusperusteet pysytettiin yleensä ennallaan, ei tulojen odotettu nousevan vastaavasti. Tulo- ja menoarvio saatiin muodollisesti tasapainoon merkitsemällä vuoden 1962 valtionlainojen määräksi 76 600 milj. vmk todellisen lainantarpeen jäädessä jonkin verran pienemmäksi.

Ensimmäinen vuosineljännes päättyi valtiontaloudessa 2.8 miljardin vmk:n vajaukseen, vain puoleen vastaavasta edellisen vuoden vajauksesta. Parempi kassa-asema johtui kuitenkin yksinomaan suuremmasta lainanotosta, sillä lainatuloja oli tällöin 5.2 miljardia vmk enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kun maksuvaikeuksia oli ilmeisesti odotettavissa loppuvuotta kohti ja kun toisaalta tarvittava valtionlainojen määrä oli huomattavasti suurempi kuin mitä voitiin häiriöittä odottaa saatavan kotimaisilta rahamarkkinoilta, oli budjettipolitiikan tarkistus tarpeen.

Huhtikuussa muodostettu uusi hallitus ryhtyi myöhemmin keväällä toimenpiteisiin, joiden avulla arvio uusien lainojen todellisesta tarpeesta voitiin alentaa 30 miljardiin vmk:aan. Hyväksytyssä muodossaan nämä käsittivät väliaikaisen, 12 prosenttiin saakka nousevan lisäveron yhtiöille ja tupakkavalmiste- sekä autoveron korottamisen. Myös työnantajan lapsilisämaksua ja väkijuomien hintoja nostettiin. Lisäksi oli tarkoitus aikaansaada säästöjä tiettyjen määrärahojen käytössä.

Kesäkuun loppuun mennessä oli valtiontalouden ylijäämä 2.9 miljardia vmk, mitä vuotta aikaisemmin vastasi 1.5 miljardin vmk:n vajuus. Sekä tulot että menot olivat tällöin 11 % suuremmat kuin vuotta aikaisemmin. Kotimaisia lainoja oli otettu 20.6 miljardia vmk eli lähes kaksinkertainen määrä ensimmäiseen vuosipuoliskoon 1961 verrattuna. Kesäkuusta lokakuuhun oli jokaisen kuukauden tulojen ja menojen suhde yleensä parempi kuin edellisenä vuonna. Lokakuun loppuun mennessä oli ylijäämää kerty-

nyt 9.4 miljardia vmk, mutta marraskuun lopussa tämä muuttui 4.8 miljardin vmk:n vajaukseksi, joulukuun niin ikään rasittaessa edelleen valtion taloutta.

Vuoden aikana annettiin viisi lisäbudjettia, joista ensimmäinen liittyi puolustuslaitoksen hankintoihin ja toinen sekä kolmas lähinnä virkamiespalkkajärjestelyihin. Neljäs lisäbudjetti koski pääasiassa maatalouden markkinoimisrahas- ton perustamisesta aiheutuvia järjestelyjä. Viidennessä myönnettiin määrärahoja maatalouden satovahinkojen korvaamiseksi, mutta näiden maksu siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Tilisuhde Suomen Pankkiin heikkeni vuoden aikana 0.6 miljardia vmk. Valtion shekkitili, joka vuoden alussa oli vain 0.1 miljardia vmk, nousi kesäkuun lopussa 3.7

miljardiin, mutta supistui vuoden päättyessä 0.5 miljardiin vmk:aan. Vuoden 1953 vakauttamislainan viimeisenä kuoletuseränä maksettiin maaliskuussa 1.25 miljardia vmk. Varmuusvarastoluottoja nostettiin vuoden aikana nettomääräisesti 2.3 miljardia vmk.

Lyhytaikaisen luoton määrä oli vuoden alussa melko alhainen, vain 2.4 miljardia vmk. Kesäkuun loppuun mennessä se kasvoi vain 1 miljardilla vmk:lla, mutta vuoden päättyessä lisäys oli jo 3.7 miljardia vmk.

Valtion kokonaistulojen ja -menojen vuositasa (ilman lainoja ja kuoletuksia) osoittavat tuoreimmat luvut ovat ajalta joulukuu 1961—marraskuu 1962, jolloin tulot nousivat 430 miljardiin ja menot 444 miljardiin vmk:aan. Edelliset olivat siten 12 % ja jälkimmäiset 11 % suuremmat kuin vuonna 1961. Menojen kasvu keskittyi vuoden alkupuolella varsinaisten menojen osalle, mutta loppuvuonna ja työllisyystilanteen heikentyessä voimistui myös pääomamenojen sekä niissä erityisesti reaalisijoitusten kasvu.

Seuraavassa esitetään virallisen velkaselostuksen perusteella laskelma valtion velasta ja sen koostumuksesta. Vuoden 1962 luvut ovat ennakkotietoja. Lukuihin eivät sisälly valtion kassaliikkeestä johtuvat lyhytaikaiset velat ja saatavat.

	30. 12. 1961	31. 12. 1962
	milj. vmk	
Varsinaiset lainat	65 635	66 809
IMF-velkakirjat	13 489	13 489
Ulkomainen velka	79 124	80 298
Varsinaiset lainat	75 661	93 576
Lyhytaikainen kotimainen velkakirjaluotto	2 420	6 120
Vuoden 1953 vakauttamislaina	1 250	—
Korvausobligaatit ja velkasitoumukset	2 625	1 816
Kotimainen velka	81 956	101 512
Koko valtionvelka	161 080	181 810

Ulkomaisen velan määrä kasvoi hieman. Neuvostoliiton ns. tavara-luottoa käytettiin vuoden aikana 4.7 miljardia vmk, joten kuoletukset huomioon ottaen sen nettomäärä nousi 4.1 miljardia vmk.¹

Pitkäaikainen kotimainen velka kasvoi vuoden aikana bruttomääräisesti 36 711 miljoonaa ja nettomääräisesti 17 915 milj. vmk. Yleisölle tarkoitettuja obligaatiolainoja myytiin 12 621 milj. vmk:n sekä rahalaitoslainoja 16 740 milj. vmk:n arvosta, mistä määrästä 6 500 milj. vmk tuli Postisäästöpankin osalle. Vakuutuslaitoslainoja myytiin 1 000 milj. vmk, ja erinäisistä lähteistä saatiin vielä velkakirja- sekä muita lainoja 6 350 milj. vmk:n arvosta. Kun vakauttamislaina maksettiin pois ja korvaussitoumusten määrä väheni, lyhytaikaisen luoton toisaalta lisääntyessä, oli koko valtionvelka vuoden päättyessä 181 810 milj. vmk eli 12.9 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Obligaatiomarkkinat

Valtion vuonna 1962 liikkeelle laskemista obligaatiolainoista, luvultaan 13, oli kymmenen sidottu 50-prosenttisesti elinkustannusindeksiin. Luotto-laitokset laskivat liikkeelle neljä lainaa, joista kolme oli sidottu 50-prosentti-
sesti kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksiin ja yksi niinkään 50-prosentti-
sesti vientitavarain (f.o.b.) yleisindeksiin. Teollisuusyhtiöt saivat vuonna 1962 laskea liikkeelle kaikkiaan 10 lainaa, joista kaksi oli sidottu 25-prosentti-
sesti kotimarkkinatavarain tukkuhintaindeksiin. Uusia obligaatiolainoja sijoitettiin kaikkiaan 40 042 milj. vmk eli lähes kaksi kertaa niin paljon kuin edellisellä vuonna. Liikkeelle laskettujen obligaatioiden nimelliskorot olivat 7—8 ¼ %. Vaihtuvakorkoisen säästöobligatiolainan obligaatioiden korko nousee laina-aikana 5 ½ %-sta 6 ¾ %:iin ja sitä paitsi suoritetaan laina-
ajan päättyessä lunastettaville obligaatioille pääomanlisäystä 6 %.

Seuraava asetelma koskee kotimaan rahan määräisiä obligaatiolainoja. Lisäksi Mortgage Bank of Finland Oy sai Maailmanpankilta 25 000 000 dol-
larin suuruisen obligaatiolainan, josta vuoden 1962 kuluessa nostettiin 2 038 505 dollaria.

¹ Sivulla 26 esitetystä luvusta poiketen tässä Valtiokonttorin luvussa ovat mukana vuoden 1962 puolella Neuvostoliitossa kirjatut, mutta vuoden vaihteessa matkalla olleet asiaperit.

Vuonna 1962 liikkeelle lasketut obligaatiolainat

	Suunniteltu määrä milj. vmk	Myyty määrä milj. vmk
Valtion lainat		
8 1/4 %:n laina	2 000	2 000
8 %:n laina	2 000	2 000
Vaihtuvakorkoinen laina	5 000	5 000
II vaihtuvakorkoinen laina	3 000	3 000
Vaihtuvakorkoinen säästöobligaatiolaina	3 000	621
Vaihtuvakorkoinen rahalaitoslaina	3 000	3 000
II vaihtuvakorkoinen rahalaitoslaina	740	740
III » »	3 000	3 000
8 %:n rahalaitoslaina	3 000	3 000
II 8 %:n rahalaitoslaina	4 000	4 000
III » »	3 000	3 000
Vakuutuslaitoslaina	1 000	1 000
III kansaneläkelaitoslaina	2 000	2 000
Luottolaitosten lainat		
Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki Oy	4 000	4 000
Maa- ja teollisuuskiinteistöpankki Oy	1 000	1 000
» » » »	1 000	175
» » » »	500	87
Teollisuusyhtiöiden lainat		
A. Ahlström Oy	400	275
Oy Fiskars Ab	400	—
Oy Kaukas Ab	1 000	500
Lohja-Kotka Oy	200	194
Pohjolan Voima Oy	500	500
G. A. Serlachius Oy	1 000	950
Oy Tampella Ab	500	—
Upo Oy	300	—
Veitsiluoto Oy	1 000	—
Oy Vuoksenniska Ab	400	—
Yhteensä	46 940	40 042

Vuonna 1962 myyty, aikaisemmin liikkeelle lasketut obligaatiolainat

	Vuodelta	Myyty milj. vmk
Kuntien lainat		
Helsingin kaupunki	1961	383
Luottolaitosten lainat		
Maa- ja teollisuuskiinteistöpankki Oy	1960	38
Osuuskassojen Keskus Oy	1961	122
Muiden lainat		
Osuustukkukauppa	1960	63
Tuottajain Lihakeskuskunta	1961	25
Valio Meijerien Keskusosuusliike	1961	153
Yhteensä		784

III. VALUUTTAPOLITIikka JA MAKSUTASE

Valuuttakurssit

Suomen jäsenyys Kansainvälisessä Valuuttarahastossa edellyttää, että valuuttakurssien noteeraukset pysytetään Valuuttarahaston määräämissä puitteissa markan *pariarvon* molemmin puolin. Valuuttarahaston suostumuksella määrättiin syyskuun 15 päivänä 1957 markan *pariarvoksi* 320 vanhaa markkaa Yhdysvaltain dollarilta.

Marraskuun 27 päivänä 1962 päätti Kansainvälinen Valuuttarahasto hyväksyä Suomen esityksen, että rahanuudistuksen yhteydessä tammikuun 1 päivänä 1963 markan *pariarvo* muuttuu 3,20 nykymarkaksi Yhdysvaltain dollarilta.

Kertomusvuonna Suomen Pankki noteerasi rajoitetusti muuttuvan kurssin Yhdysvaltain ja Kanadan dollarille sekä useimmille Länsi-Euroopan valuutoille. Kurssien enimmäispoikkeama oli Yhdysvaltain dollarin osalta $\frac{3}{4}$ % *parikurssin* molemmin puolin. Muiden muuttuvien kurssien kohdalla sovellettiin enimmäispoikkeamia, joita edellä mainitut dollarin kurssien vaihtelurajat ja asianomaisen maan Yhdysvaltain dollarille noteeraamat ääriarvot edellyttivät.

Koko kertomusvuoden ajan noteerattiin kiinteät kurssit clearingsopimuksiin sidotuille valuutoille, so. Tshekkoslovakian kruunulle, Neuvostoliiton ruplalle ja clearingdollarille.

Seuraavassa esitetään Suomen Pankin noteeraamat valuuttojen myyntikurssit vuosien 1961 ja 1962 lopussa. Ruplan ja clearingdollarin kohdalla käy selville, minkä maiden maksusopimuksissa näitä käytetään selvityksikkönä.

Suomen Pankki on vahvistanut kunkin valuutan myynti- ja ostokurssien väliset erot.

Taulukossa 15 on esitetty valuuttojen *parikurssit* sekä pankin noteeraamat viralliset myyntikurssit kaikkina niinä päivinä, jolloin muutoksia on tapahtunut.

Muuttuvat kurssit

		30. 12. 1961 vmk	31. 12. 1962 vmk
New York	1 \$	322: 10	322: 30
Montreal	1 Can \$	308: 70	299: 40
Lontoo	1 £	904: 50	903: 50
Tukholma	100 Skr	6 220: —	6 220: —
Oslo	100 Nkr	4 520: —	4 512: —
Kööpenhamina	100 Dkr	4 684: —	4 675: —
Frankfurt a. M.	100 DM	8 060: —	8 086: —
Amsterdam	100 Hfl	8 945: —	8 961: —
Bryssel	100 Bfr	647: —	648: —
Zürich	100 Sfr	7 465: —	7 472: —
Pariisi	100 NF	6 575: —	6 580: —
Rooma	100 Lit	51: 92	51: 93
Wien	100 Sch	1 248: —	1 248: —
Lissabon	100 Esc	1 127: —	1 127: —
Reykjavik	100 Ikr	749: —	749: —
Madrid	100 Ptas	542: —	542: —

Kiinteät kurssit

Praha, clearing	100 Kč	4 458: —	4 458: —
Moskova, clearing	1 Rub	356: 67	356: 67
Bukarest, Peking Clearingdollari	1 cl-\$	321: —	321: —
Ankara, Ateena, Beograd, Berlin, Bogotá, Budapest, Sofia ja Varsova			

Ulkomainen maksuliike

Kertomusvuoden aikana ei tapahtunut huomattavia muutoksia valuutan-säännöstelymääräyksissä, joita jo edellisinä vuosina oli merkittävästi helpotettu. Maaliskuun 1 päivänä 1962 saatettiin voimaan eräitä pienehköjä muutoksia, jotka koskivat pankkien valuutanmyyntivaltuuksia tietyissä tapauksissa, matkalippujen välittämistä ulkomailla oleville henkilöille, matkapalvelujen yhteydessä sovelletun valuutanpidätysmenetelmän poistamista, vakuutusten myöntämistä ulkomailla asuville sekä eräitä pääomansiirtoja ulkomaille.

Suomen Pankin esityksestä valtioneuvosto muutti lokakuun 18 päivänä 1962 valuutan säännöstelystä antamansa päätöksen (As.kok. n:o 463/59) 21 §:ää siten, että luoton ottaminen ulkomailla asuvalta oli sallittu vain Suomen Pankin asettamin ehdoin ja rajoituksin (As.kok. n:o 538/62). Aikaisemman sanamuodon mukaan nämä rajoitukset eivät voineet koskea tavanmukaista kauppaluottoa.

Suomen Pankki katsoi muutoksen suorittamisen asialliseksi nimenomaan vallitsevassa suhdannetilanteessa, jossa kauppa- ja maksutaseen tasapainottaminen oli muodostunut yhä vaikeammin hallittavaksi ongelmaksi. Tuonti-

kysynnän hallitseminen pelkästään yleisin rahapoliittisin keinoin olisi saatanut vaatia niin jyrkkiä toimenpiteitä, että ne muilta näkökannoilta katsoen olisivat voineet olla epätarkoituksenmukaisia. Toisaalta oli pankin käsityksen mukaan ehdottomasti pidättäydyttävä tuontikaupan määrällisen sääntelyn laajentamisesta.

Eräänä käyttökelpoisena toimenpiteenä tuonnin kasvun hillitsemiseksi pankki piti mahdollisuutta säännöstellä erityisesti ns. kestokulutushyödykkeiden tuonnin maksuehtoja. Tällaisten tarvikkeiden viime vuosina voimakkaasti kasvanut tuonti tapahtui pääasiassa ulkomaisten toimittajien myöntämän tavaranuoton pohjalla, mikä puolestaan oli helpottanut maahantuojien mahdollisuuksia tarjota ko. tuotteita ostajille vähittäismaksuehdoin.

Yllä esitetystä syistä Suomen Pankki päätti 19 päivänä lokakuuta 1962 edelleenkin sallia enintään 6 kuukauden pituisten tavaranuottojen käytön kuitenkin lukuun ottamatta sellaisia luottoja, jotka koskevat eräitä erikseen lueteltuja kestokulutustavaroita. Nämä tavarat on maksettava valuuttapankkiin tai niiden kauppahintaa vastaava määrä maksua varten on talletettava Suomen Pankkiin ennen tavarantullausta. Marraskuun 20 päivänä 1962 näitä määräyksiä täydennettiin siten, että luetteloon lisättiin kaksi uutta nimikettä ja maksu tai talletus määrättiin suoritettavaksi myöskin ennen tavarantullausta Suomessa olevaan yleiseen tai yksityiseen tullivarastoon.

Joulukuun 14 päivänä 1962 annetulla lailla jatkettiin valuutan sääntelystä annetun lain voimassaoloaikaan vuoden 1964 loppuun.

Kertomusvuoden päättyessä Suomella oli kaksipuolisia maksusopimuksia voimassa itäryhmän maiden (Neuvostoliitto, Puola, Saksan Demokraattinen Tasavalta, Tshekkoslovakia, Unkari, Romania, Bulgaria ja Kiina) ohella ainoastaan Jugoslavian, Kolumbian, Kreikan ja Turkin kanssa. Näistäkin kahdessa viimeksi mainitussa tapauksessa sopimuksen perusteella sovellettu tilisaldon määräaikainen osittais selvitys vaihdettavissa valuutoissa merkitsee askelta multilateraalista maksujärjestelmää kohti. Jugoslavian kanssa joulukuun 18 päivänä 1962 allekirjoitetun sopimuksen nojalla siirryttiin maksuliikkeessä tämän maan kanssa käyttämään vaihdettavia valuuttoja vuoden 1963 alusta.

Maksutase ja valuuttavaranto

Vuoden 1962 kauppataaseen vajeaus nousi 40.8 miljardiin vanhaan markkaan eli 8.8 miljardia vmk suuremmaksi kuin edellisenä vuonna. Ns. näkyvämmien erien tavanmukainen ylijäämä kasvoi alustavien arvioiden mukaan noin 2 miljardilla vmk:lla 13.4 miljardiin vmk:aan, joten koko vaihtotaseen vajeaus rajoittui 27.4 miljardiin vmk:aan eli noin 7 miljardia vmk suuremmaksi kuin edellisenä vuonna. Rahtien ym. kuljetusten antama

ylijäämä on tällöin arvioitu 22.6 miljardiksi vnk:ksi, matkailun aiheuttama nettomeno 11.2 miljardiksi vnk:ksi, ja sijoitustuotot päätyivät 4.4 miljardin vnk:n nettomenoon.

Pitkäaikaisen ulkomaisen pääoman maahantuonti peitti nettomääräisenä laskien (siis kuoletukset huomioon ottaen) noin puolet maan vaihtotaseen vajauksesta. Kuten aikaisempinakin vuosina, suuri osa näiden luottojen käytöstä liittyi suoranaisesti investointitavaroiden tuontiin. Maailmanpankin Mortgage Bank of Finland Oy:lle vuosina 1959—1962 myöntämiä lainoja käytettiin 5.5 miljardia vnk, mutta samanaikaisesti kuoletettiin Maailmanpankin lainoja 1.7 miljardin vnk:n arvosta. Suomen valtion Neuvostoliitolta v. 1959 saamaa tavaraluottoa käytettiin kertomusvuonna 3.5 miljardia vnk, ja luoton käytössä oleva määrä nousi täten 9.9 miljardiin vnk:aan. Merkittävänä tekijänä pitkäaikaisten lainojen käytössä olivat ulkomaiset toimitusluotot sekä rahoitusluotot, joiden nettokäyttö oli kertomusvuoden aikana 9.7 miljardia vnk. Sitä vastoin lyhytaikaisten ulkomaisen tuontiluottojen käytössä oleva määrä laski melkein yhtä paljon kuin saadut vientiennakot kasvoivat.

Suomen Pankin kulta- ja valuuttavaranto laski kertomusvuoden aikana 5.7 miljardia vnk. Tämä vähennys keskittyi kuitenkin kokonaan vuoden viimeiseen neljännekseen. Kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana varanto kasvoi 67.8 miljardista vnk:sta vuoden 1961 lopussa 70.7 miljardiin vnk:aan syyskuun 1962 päättyessä. Varannon vähennys pelkästään vuoden viimeisellä neljänneksellä oli siten 8.6 miljardia vnk.

Seuraavassa asetelmassa on esitetty Suomen Pankin valuuttavaranto vuosien 1961 ja 1962 lopussa tärkeimpiin ryhmiin jaoteltuna (vrt. taulukko 3, jossa esitetään myös varannon kehitys vuosineljänneksittäin).

	30. 12. 1961 mrd vnk	31. 12. 1962 mrd vnk	Muutos mrd vnk
Kulta	10.4	13.5	+3.1
Vaihdettavat valuutat	40.3	33.0	—7.3
Ei-siirrettävät EMA-valuutat	1.4	0.4	—1.0
Itäryhmän valuutat	9.2	10.1	+0.9
Muut valuutat	6.5	5.1	—1.4
Yhteensä	67.8	62.1	—5.7

Kertomusvuoden aikana Suomen Pankki lisäsi edelleen kultavarantoaan. Varannon kirjattu arvo¹ nousi tämän johdosta 3.1 miljardia vnk ja oli vuoden päättyessä 13.5 miljardia vnk. Kulta muodosti siten kertomusvuoden päättyessä noin 22 % varannon kirjanpitoarvosta. Tätä on jatkuvasti pidettävä varsin vaatimattomana suhdelukuna useimpiin muihin Länsi-Euroopan maihin verrattuna.

¹ Pankin ohjesäännön mukaan kulta on kirjattu arvoon 250 vnk grammalta, virallisen pari-arvon ollessa 360:09 vnk grammalta.

Jo kolmantena perättäisenä vuonna todettiin pankin varantoon sisältyvien vaihdettavien valuuttojen kohdalla huomattavaa laskua, määrältään 7.3 miljardia vmk. Vuoden 1959 lopusta olivat vaihdettavat valuutat laskeutuneet kaikkiaan 16.7 miljardia vmk eli noin kolmanneksella. Suomen Pankin varannon likvidein osa, kulta ja vaihdettavat valuutat, edusti kertomusvuoden päättyessä noin 75 %:a varannon kokonaismäärästä; tämä suhdeluku oli edellisenä vuonna kutakuinkin sama. Vuoden 1959 päättyessä oli sitä vastoin noin 82 % varannosta kultaa ja vaihdettavia valuuttoja.

Pankin varantoon sisältyvissä sidotuissa valuutoissa tapahtui kertomusvuoden aikana nettomääräisesti 1.5 miljardin vmk:n suuruinen lasku. Eisiirrettävät Euroopan maksusopimukseen liittyneiden maiden valuutat (tähän ryhmään sisältyivät kertomusvuonna ainoastaan Kreikan ja Turkin selvitystililit) laskivat 1.0 miljardia vmk, ja samoin tapahtui 1.4 miljardin vmk:n suuruinen vähennys »muut valuutat»-ryhmässä, johon sisältyvät Kolumbian ja Jugoslavian selvitystililit sekä Brasilian ja Israelin vanhat, vähitellen likvidoitavat tilisaldot. Sitä vastoin nousivat itäryhmän valuutat 0.9 miljardia vmk, ja niiden määrä oli kertomusvuoden päättyessä 10.1 miljardia vmk eli noin kuudennes Suomen Pankin varannosta.

Suomen Pankin salkussa olevat ulkomaiset obligaatiot, joita ei lueta valuuttavarantoon, vähentyivät pankin omaisuustaseen mukaan 2.8 miljardia vmk, ja niiden määrä vuoden päättyessä oli 5.0 miljardia vmk. Nämä saatavat ovat kokonaisuudessaan vaihdettavien valuuttojen määräisiä.

Valuuttapankkien ulkomaisen nettoaseman heikkeneminen jatkui edelleen kertomusvuonna, lähinnä sen johdosta, että pankkien määräaikaiset valuuttavelat ulkomaille kasvoivat 11.6 miljardia vmk nousten vuoden päättyessä 24.7 miljardiin vmk:aan. Pääosa näistä veloista oli liikepankkien ulkomaisilta pankeilta vaihdettavina valuuttoina vastaanottamia 3—6 kuukauden talletuksia. Kun Suomen Pankki syyskuun 1 päivästä 1962 alkaen ryhtyi soveltamaan uusia rediskonttausmääräyksiä, kytkettiin näiden talletusten muutokset kunkin pankin osalta rediskonttausvelan sallittuun enimmäismäärään siten, että tämä enimmäismäärä laskee (tai vastaavasti nousee) ulkomaisten valuuttatalletusten määrän kasvaessa (tai vastaavasti vähentyessä). Vuoden neljän viimeisen kuukauden aikana tapahtui talletusten määrässä vain hyvin vähäisiä muutoksia.

Kertomusvuoden alkaessa oli Valtiokonttorin tilillä 4.6 miljardia vmk ulkomaisia saatavia, jotka olivat sijoitettuina vaihdettavien valuuttojen määräisiin arvopapereihin. Näiden sijoitusten määrä laskee vuoden aikana 0.6 miljardiin vmk:aan.

IV. PANKIN TASEET

Suomen Pankin taseista on esitetty yksityiskohtaiset tiedot tämän vuosikirjan taulukko-osastossa. Seuraavassa esitetään eräitä täydentäviä tietoja taseiden sisällöstä ja kehityksestä. Omaisuus taseen tilit on jaettu samoihin pääryhmiin kuin sivulla 14 esitettyssä asetelmassa.

Ulkomaiset tilit

	30. 12. 1961	31. 12. 1962	Muutos
		milj. vmk	
Kulta	10 417	13 521	+ 3 104
Ulkomaiset valuutat	58 730	50 250	— 8 480
Ulkomaiset vekselit	996	1 771	+ 775
Ulkomaiset obligaatiot	7 750	4 994	— 2 756
Vastaavat	77 893	70 536	— 7 357
Ulkomaiset valuuttatilit	1 339	1 707	+ 368
Ulkomaiset markkatilit	3 768	3 582	— 186
Pitkäaikainen ulkomainen velka	9 069	7 909	— 1 160
Vastattavat	14 176	13 198	— 978
Ulkomainen nettosaatava	63 717	57 338	— 6 379

Pankin kultavarat kasvoivat ulkomailta suoritettujen ostojen johdosta 13 521 milj. vmk:aan. Kulta on tällöin kirjattu pankin ohjesäännön edellyttämään enimmäisarvoon, joka on 250 000 vmk kilolta hienoa kultaa. Ulkomaisten valuuttasaatavien vähennys oli huomattavasti suurempi kuin kultavarojen kasvu, ja kun lisäksi ulkomaisten obligaatioiden salkku pieneni, ulkomaisten saatavien kokonaismäärä väheni 7 357 milj. vmk. Tässä yhteydessä on myös otettava huomioon, että vastattavien puolella arvonjärjestelytilit, joita ei ole asetelmassa mainittu, samanaikaisesti kasvoivat 6 230 milj. vmk, mikä pääosaltaan merkitsi valuuttasaatavien vähentymistä. Asetelmassa mainittu pitkäaikainen ulkomainen velka käsittää Maailmanpankilta ennen vuotta 1956 saadut lainat, jotka Suomen Pankki on nostanut ja välittänyt edelleen teollisuus- ja voimalaitoksille saaden puolestaan näiltä katteeksi ulkomaan rahan määräisiä vekseleitä. Tämä velka supistuu vuosittain kuoletusten johdosta.

Pankin kulta- ja valuuttavaranto, joka saadaan vähentämällä kullan ja ulkomaisten valuuttojen määrästä ulkomaisilla valuuttatileillä olevat velat, supistui vuoden aikana 5 744 milj. vmk ja oli vuoden lopussa 62 064 milj. vmk. Kullan ja vaihdettavien valuuttojen osuus koko varannosta oli kertomusvuoden päättyessä sama kuin edellisen vuoden lopussa eli 75 %. Kulta- ja valuuttavarannon koostumusta ja siinä tapahtuneita muutoksia valaisee yksityiskohtaisemmin taulukko 3.

Valtion tilit

	30. 12. 1961	31. 12. 1962 milj. vmk	Muutos
Vakauttamislaina	1 250	—	—1 250
Varmuusvarastoluotto	700	3 000	+2 300
Vastaavat	1 950	3 000	+1 050
Shekkitili	108	548	+ 440
Vientimaksutili	114	114	—
Vastattavat	222	662	+ 440
Valtion nettovelka	1 728	2 338	+ 610

Valtio lunasti maaliskuussa vuoden 1953 vakauttamislainan viimeisen 1 250 milj. vanhan markan obligaation, jolloin laina tuli kokonaisuudessaan loppuun suoritetuksi. Samassa kuussa Suomen Pankki myönsi valtiolle varmuusvarastojen hankkimiseen uuden vekseliluoton määrältään 3 000 milj. vmk, jonka valtio kokonaisuudessaan nosti kertomusvuoden kuluessa. Kun valtio toisaalta maksoi takaisin edellisen varmuusvarastoluoton jäljellä olleen 700 milj. vmk:n suuruisen erän, oli tämän luoton nettolisäys siten 2 300 milj. vmk. Pankin taseessa varmuusvarastoluotto on kirjattu »muihin saataviin». Valtion vientimaksutili, joka on kirjattu »kotimaisiin pitkäaikaisiin velkoihin» pysyi vuoden muuttumattomana. Asetelmassa ei ole otettu huomioon niitä pankin omistamia valtion obligaatioita ja velkakirjoja, jotka ehtojensa puolesta ovat markkinakelpoisia ja jotka pankki on ostanut joko rahalaitoksilta tai suoraan valtiolta.

Pankkien tilit

	30. 12. 1961	31. 12. 1962 milj. vmk	Muutos
Vastaavat: Rediskontatut vekselit	29 460	40 119	+10 659
Shekkitilit	566	4 932	+ 4 366
Mortgage Bank of Finland Oy	1 249	76	— 1 173
Kassavarantotilit	4 343	—	— 4 343
Vastattavat	6 158	5 008	— 1 150
Pankkien nettovelka	23 302	35 111	+11 809

Kassavarantotileille kertyi marraskuun 20 päivään mennessä yhteensä 5 494 milj. vmk. Tästä oli liikepankkien osuus 2 891 miljoonaa, Postisäästöpankin 710 miljoonaa, Osuuskassojen Keskus Oy:n 22 miljoonaa, säästöpankkien 1 203 miljoonaa, osuuskassojen 615 miljoonaa ja säästökassojen 53 milj. vmk. Mainittuna päivänä Suomen Pankki vapautti rahalaitokset huhtikuun 11 päivänä 1962 tehdyn kassavarantosopimuksen mukaisesta sijoitusvelvollisuudesta ja palautti tileillä olleet varat rahalaitoksille (vrt. s. 12). Nostot ilmenevät pankin taseessa »kotimaisten pitkäaikaisten velkojen» vähenemisenä. Pankkien shekkitilien kasvu 4 366 milj. vmk:lla johtuu yksinomaan siitä, että Postisäästöpankin tili erotettiin valtion shekkitilistä ja sisällytettiin pankkien shekkitileihin. Asetelmassa mainittu Mortgage Bank of Finland Oy:n Suomen Pankissa pitämä tili on kirjattu »muihin lyhytaikaisiin velkoihin». Pankkien Suomen Pankille termiiniehdoin myymiä valtion obligaatioita ei ole sisällytetty asetelmaan. — Yksityiskohtaisempia tietoja eräiden tässä kosketeltujen pankkien tilien kehityksestä on esitetty taulukossa 2.

Yritysten tilit

	30. 12. 1961	31. 12. 1962 milj. vmk	Muutos
Markkamääräiset vekselit	7 083	3 355	—3 728
Shekkitilit	608	363	— 245
Ulkomaan rahan määräiset vekselit	9 432	8 182	—1 250
Muita saatavia	1 485	2 214	+ 729
Vastaavat	18 608	14 114	—4 494
Shekkitilit	184	81	— 103
Muita lyhytaikaisia velkoja	107	328	+ 221
Vastattavat	291	409	+ 118
Nettoluotonanto yrityksille	18 817	18 705	—4 612

Markkamääräiset vekselit ja shekkitililuotto, jotka varsinaisesti edustavat Suomen Pankin suoranaista luotonantoa yksityisille asiakkaille, supistuivat kertomusvuoden aikana yhteensä 3 973 milj. vmk eli 3 718 milj. vmk:aan. Ulkomaan rahan määräiset vekselit ovat aikaisemmin mainittuja Maailmanpankilta saatujen ja Suomen Pankin välittämien luottojen katevekseleitä. Erään »muita saatavia» sisältyvät mm. hypoteekkilainat.

Muut tilit

Vastaavien puolella esiintyvistä tileistä, joita ei ole edellä käsitelty, on mainittava kotimaiset obligaatiot. Vuoden alussa niiden määrä oli 1 968 milj. vmk, mistä 800 milj. vmk oli valtion vuoden 1959 kassaobligaatioita.

Kun nämä obligaatiot erääntyivät vuoden puolivälissä, pankki siirtyi tekemään liikepankkien kanssa termiinkauppoja vuoden 1962 ensimmäisen 8 %:n rahalaitoslainan obligaatioilla. Jälkimmäisiä oli pankin omistuksessa vuoden lopussa 3 000 milj. vmk eli lainan koko määrä. Lähinnä tästä syystä kotimaisten obligaatioiden salkku nousi vuoden lopussa 3 466 milj. vmk:aan. Taseessa »muihin varoihin» kirjattu vaihtoraha tarkoittaa pankin kassassa olevaa metallirahaa. Liikkeessä oleva metalliraha, joka ei näy pankin taseessa, väheni vuoden aikana 4 545 milj. vmk:sta 4 324 milj. vmk:aan. Sen kehitystä ja koostumusta on valaistu taulukossa 8.

Vastattavien puolella erään »kotimaiset pitkäaikaiset velat» sisältyvät Suomen Pankin talletustodistukset, joiden määrä vuoden alussa oli 60 milj. vmk, lunastettiin vuoden aikana. Pankin näkyvien omien varojen määrä ilman tilivuoden voittoa oli 16 198 milj. vmk. Varat olivat kasvaneet edellisestä vuodesta 1 022 milj. vmk eli sen määrän, mikä vuoden 1961 voitosta siirrettiin vararahastoon.

Suomen Pankin tulostase on esitetty taulukossa 4. Tulostaseen mukaan pankin kokonaistulot olivat 3 699 miljoonaa eli 432 milj. vmk suuremmat kuin edellisenä vuonna. Kasvu johtui lähes yksinomaan redis-konttausten lisääntymisestä, jota vastoin valuutoista ja obligaatioista saadut korkotulot tuntuvasti supistuivat. Pankin kokonaiskulut olivat 1 379 milj. vmk eli 155 milj. vmk suuremmat kuin vuotta aikaisemmin. Eniten kasvaneita kulueriä olivat korot kassavarantotileistä, palkat ja palkkiot sekä kustannukset setelien valmistuksesta. Viimeksi mainitun kuluerän kasvuun vaikutti uusien seteleiden painatus rahanuudistusta varten. Toisaalta pääkonttorin uudisrakennuksen valmistuessa rakennusmenot vähenivät edellisestä vuodesta, mikä tulostaseessa näkyy poistojen pienenemisenä.

Pankin voitto oli 2 320 milj. vmk. Pankin ohjesäännön mukaisesti puolet voitosta siirretään vararahastoon. Voiton toisen puolen käytöstä päättää eduskunta.

V. SUOMEN SUHTEET KANSAINVÄLISIIN RAHALAITOKSIIN

Suomen Pankki hoitaa yhteydet Kansainväliseen Valuuttarahastoon, Maailmanpankkiin (Kansainväliseen Jälleenrakennuspankkiin), Kansainväliseen Rahoitusyhtiöön ja Kansainväliseen Kehittämisyhteistön, joiden jäsen Suomi on, samoin kuin Kansainväliseen Järjestelypankkiin, jossa Suomen Pankki itse on osakkaana.

Kansainvälinen Valuuttarahasto (IMF)

Suomen jäsenosuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa (International Monetary Fund) on 57 milj. Yhdysvaltain dollaria, joka markan voimassa olevan kansainvälisen perusarvon mukaan vastaa 18 240 milj. vmk. Tästä osuudesta Suomi on suorittanut kultana ja dollareina 25 % eli 4 560 milj. vmk. Loput 75 % jäsenosuudesta on suoritettu markkoina siten, että Valuuttarahaston Suomen Pankissa olevalle tilille on suoritettu 190.8 milj. vmk sekä valtion antamina korottomina, ei-siirrettävinä ja vaadittaessa maksettavina velkasitoumuksina 13 489.2 milj. vmk. Velkakirjat säilytetään Valuuttarahaston lukuun Suomen Pankissa.

Suomen jäsenosuus Valuuttarahastossa vastasi vuoden 1962 päättyessä 0.38 %:a rahaston jäsenosuuksien kokonaismäärästä (15 189 milj. dollarista). Kunkin jäsenvaltion äänimäärä Valuuttarahaston hallintoneuvostossa ja johtokunnassa määräytyy siten, että jäsenmaalla on 250 ääntä sekä yksi lisä-ääni jokaista jäsenosuutensa 100 000 dollarin määrää kohden. Täten Suomen äänimäärä näissä elimissä on 820 eli 0.48 % rahaston 82 jäsenvaltion yhteenlasketusta äänimäärästä vuoden 1962 päättyessä. Jäsenmaat eivät osallistu rahaston vuotuisen tulo- ja menoarvion rahoittamiseen, vaan se tapahtuu rahaston juoksevien tulojen avulla.

Valuuttarahastoa koskevan sopimuksen (SopS n:o 3/1948) XIV artikla edellyttää, että Suomi ja Valuuttarahasto konsultoivat vuosittain Suomen

ylläpitämien valuutansäännöstelymääräysten voimassaolon jatkamisesta. Vuonna 1962 nämä konsultaatiot päättyivät helmikuun 21 päivänä 1962, jolloin Valuuttarahasto hyväksyi Suomen soveltamat valuutansäännöstelytoimenpiteet.

Valuuttarahaston hallintoneuvoston vuosikokous pidettiin Washingtonissa syyskuun 17 ja 21 päivän välisenä aikana. Vuosikokouksessa edustivat Suomea Suomen Pankin johtokunnan jäsen filosofian tohtori REINO ROSSI sekä hänen varamiehenään Suomen Pankin sihteerin valtiotieteen maisteri EERO ASP. Lisäksi osallistuivat vuosikokoukseen valtuuskunnan neuvonantajina Suomen Washingtonissa oleva suurlähettiläs R. R. SEPPÄLÄ sekä Maailmanpankin johtokunnan Pohjoismaita edustavan jäsenen varamies kauppatieteiden lisensiaatti JAAKKO LASSILA.

Valuuttarahaston johtokunnan kaikkien viiden Pohjoismaan yhteisesti valitsemana jäsenenä toimi kertomusvuonna THORHALLUE ASGEIRSSON Islannista lokakuun 31 päivään 1962 saakka sekä sen jälkeen KARL SKJAEVELAND Norjasta. Vastaavana johtokunnan varajäsenenä toimi GABRIEL KIELLAND Norjasta lokakuun 31 päivään 1962 saakka sekä sen jälkeen LENNART OLOFSSON Ruotsista.

Maailmanpankki (Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki, IBRD)

Suomen jäsenosuus Maailmanpankissa (World Bank eli International Bank for Reconstruction and Development) on 76 milj. Yhdysvaltain dollaria, joka markan nykyisen kansainvälisen perusarvon mukaan vastaa 24 320 milj. vmk. Osuudesta on kultana ja dollareina suoritettu 1 % eli 760 000 dollaria, joka vastaa 243.2 milj. vmk, sekä markkoina Maailmanpankin tilille Suomen Pankkiin 9 % eli 2 188.8 milj. vmk. Suomen merkittävien osuuksien hinnan jäljellä olevaa 90 %:n suuruista osaa, joka vastaa 68 400 000 dollaria eli 21 888 milj. vmk, ei voida määrätä maksettavaksi muulloin kuin Maailmanpankin omien sitoumusten täyttämisen sitä vaatiessa.

Suomen jäsenosuus Maailmanpankissa oli vuoden 1962 päättyessä 0.37 % pankin kokonaispääomasta (20 663 milj. dollarista). Kunkin jäsenvaltion äänimäärä Maailmanpankin hallintoneuvostossa ja johtokunnassa määräytyy siten, että jäsenmaalla on 250 ääntä sekä yksi lisä-ääni jokaista jäsenosuuksensa 100 000 dollarin määrää kohden. Täten Suomen äänimäärä näissä elimissä on 1 010 ääntä eli 0.45 % pankin 81 jäsenvaltion yhteenlasketusta äänimäärästä vuoden 1962 päättyessä. Kuten Valuuttarahastossa, jäsenvaltiot eivät Maailmanpankissakaan osallistu pankin vuotuisen tulo- ja menoarvion rahoittamiseen; Maailmanpankki rahoittaa toimintansa juoksevilla tuloillaan.

Kertomusvuoden aikana Suomi sai Maailmanpankilta yhdeksännen lainansa, määrältään 25 milj. dollaria (8 miljardia vmk). Alustavat neuvottelut lainan saamiseksi käytiin huhti—toukokuussa 1962, jolloin Maailmanpankin valtuuskunta vieraili Suomessa tutustumassa maan taloudelliseen tilanteeseen sekä Suomen Pankin tytäryhtiön, Mortgage Bank of Finland Oy:n, Maailmanpankille esittämään laina-anomukseen sisältyviin projekteihin. Lainaneuvottelujen loppuvaihe tapahtui Washingtonissa heinäkuussa 1962, jolloin Suomen valtiota, Suomen Pankkia ja Mortgage Bank of Finlandia edustava valtuuskunta sopi Maailmanpankin kanssa lainan yksityiskohtaisista ehdoista. Lainasopimuksen allekirjoittivat elokuun 15 päivänä 1962 Washingtonissa lähetystösihteeri ÅKE WIHTOL lainanottajan, Mortgage Bank of Finland Oy:n, edustajana ja lähetystöneuvos PENTTI UUSIVIRTA lainan takaajan, Suomen valtion, edustajana. Mortgage Bank of Finland Oy on lainannut ko. varat edelleen Imatran Voima Oy:lle, Helsingin kaupungille ja Kotkan Höyryvoima Oy:lle kolmen höyryvoimalaitossuunnitelman rahoittamiseen.

Suomen Maailmanpankilta vuoden 1962 loppuun mennessä saamien yhdeksän lainan yhteenlaskettu määrä on 152 279 464 dollaria, joka markan kansainvälisen perusarvon mukaan vastaa 48 729 milj. vmk. Maailmanpankin lainoja nostetaan sitä mukaa kuin niihin liittyvät investoinnit edistyvät, joten osa viimeksi myönnettyistä lainoista on vielä nostamatta.

Seuraavassa asetelmassa on esitetty eräitä tietoja Suomen Maailmanpankilta saamista lainoista.

Saantialka	Nimellismäärä \$	Korko %	Laina- aika, vuotta	Kuoletuks 31. 12. 1962 mennessä \$	Käytössä 31. 12. 1962 \$	Nostamatta 31. 12. 1962 \$
1. 8. 1949	12 500 000	4	15	9 984 000	2 516 000	—
17. 10. 1949	2 300 000	3	2	2 300 000 ¹	—	—
30. 4. 1952	20 000 000	4 ³ / ₄	18	8 260 000	11 740 000	—
13. 11. 1952	3 479 464	4 ³ / ₄	18	1 436 438 ²	2 043 026	—
24. 3. 1955	12 000 000	4 ³ / ₈	15	3 997 000	8 003 000	—
22. 5. 1956	15 000 000	4 ³ / ₄	20	2 431 000	12 569 000	—
16. 3. 1959	37 000 000	5 ³ / ₄	15	1 032 000	35 968 000	—
9. 8. 1961	25 000 000	5 ³ / ₄	15	—	15 689 393	9 310 607
15. 8. 1962	25 000 000	5 ³ / ₄	20	—	2 038 505	22 961 495
Yhteensä	152 279 464			29 440 438	90 566 924	32 272 102

¹ Tästä peruutuksia \$197 869. — ² Tästä peruutuksia \$1 416.

Maailmanpankin hallituneuvoston vuosikokous pidettiin Washingtonissa samanaikaisesti Kansainvälisen Valuuttarahaston yllä selostetun vuosikokouksen kanssa. Vuosikokouksessa edustivat Suomea ministeri R. v. FIENDT sekä hänen varamiehenään valtiovarainministeriön tulo- ja menoarvio- sekä tilinpäätösosaston päällikkö hallitusneuvos ESKO REKOLA.

Valtuuskunnan neuvonantajina toimivat jo edellä mainitut suurlähettiläs R. R. SEPPÄLÄ ja kauppatieteiden lisensiaatti JAAKKO LASSILA.

Maailmanpankin johtokunnan kaikkien viiden Pohjoismaan yhteisesti valitsemana jäsenenä toimi kertomusvuonna ÅKE LUNDRÉN Ruotsista lokakuun 31 päivään 1962 saakka sekä sen jälkeen ALICE BRUN Tanskasta. Vastaavana johtokunnan varajäsenenä toimi kauppatieteiden lisensiaatti JAAKKO LASSILA Suomen Pankista marraskuun 30 päivään 1962 saakka sekä sen jälkeen TYGE DAHLGAARD Tanskasta.

Kansainvälinen Rahoitusyhtiö (IFC)

Suomen jäsenosuus Kansainvälisessä Rahoitusyhtiössä (International Finance Corporation) on 421 000 Yhdysvaltain dollaria, joka vastaa markan nykyisen kansainvälisen perusarvon mukaan 134.7 milj. vmk. Tämä jäsenosuus maksettiin kertakaikkisena suorituksena Suomen liittyessä yhtiön jäseneksi sen perustamisvuonna 1956. Suomen jäsenosuus vastaa 0.43 %:a Rahoitusyhtiön pääomasta, joka on 98 milj. dollaria.

Rahoitusyhtiössä, joka toimii Maailmanpankin yhteydessä, oli kertomusvuoden päättyessä 72 jäsenmaata. Suomen edustajina yhtiön hallintoneuvostossa ja johtokunnassa toimivat *ex officio* vastaavissa Maailmanpankin elimissä olevat Suomen edustajat.

Rahoitusyhtiön tarkoituksena on sijoittaa varojaan etupäässä jäsenvaltioissa toimiviin yksityisiin yrityksiin ilman jäsenvaltion takuuta. Viime vuosina on sen toimialaan liitetty myös ns. kehitysluottopankit. Se on tehnyt vuonna 1960 kaksi sijoitusta lainan muodossa suomalaisiin teollisuusyhtiöihin. Näiden yhteismäärä oli 2 031 000 dollaria eli 650 milj. vmk. Vuoden 1962 päättyessä oli näistä lainoista takaisin maksamatta yhteensä 1 175 250 dollaria eli 376 080 000 vmk.

Marraskuussa 1962 vieraili Suomessa Rahoitusyhtiön ja Maailmanpankin valtuuskunta tutustumassa Suomen pääomamarkkinoihin ja Suomen taholta esitettyihin suunnitelmiin pienen ja keskisuuren teollisuuden rahoitukseen keskittyvän kehitysluottopankin aikaansaamiseksi. Tämä pankki kehitetään Teollistamisrahasto Oy:n pohjalta tiettyjen vuoden 1963 puolella suoritettavien uudelleen järjestelyjen avulla, jolloin yhtiön pääomavaroja samalla huomattavasti lisätään.

Kansainvälinen Kehittämisyhtiö (IDA)

Suomi liittyi Kansainväliseen Kehittämisyhtiöön (International Development Association) kantajäsenenä sen perustamisvuonna 1960. Järjestössä oli vuoden 1962 päättyessä 71 jäsentä. Suomen jäsenosuus

järjestössä on 3 830 000 Yhdysvaltain dollaria, joka markan nykyisen kansainvälisen perusarvon mukaan vastaa 1 225.6 milj. vmk. Jäsenosuudesta on toistaiseksi suoritettu kolme ensimmäistä maksuerää, yhteismäärältään 2 355 450 dollaria eli noin 753.7 milj. vmk. Suoritus on tapahtunut siten, että jäsenosuudesta 7½ %:a vastaava määrä, 287 250 dollaria, on talletettu järjestön tilille Federal Reserve Bank of New Yorkiin ja 54 % jäsenosuudesta, vastaten noin 661.8 milj. vmk, on maksettu järjestön Suomen Pankissa pitämälle vaihdettavalle markkatilille. Suomen jäsenosuuden vielä maksamatta olevat kaksi maksuerää, kumpikin määrältään 737 275 dollaria eli noin 235.9 milj. vmk, erääntyvät suoritettaviksi vuosina 1963 ja 1964.

Suomi ei ole saanut rahoitusapua Kansainväliseltä Kehittämisyjärjestöltä, jonka toiminta keskittyy nimenomaan alikehittyneisiin maihin.

Suomen jäsenosuus Kansainvälisessä Kehittämisyjärjestössä oli vuoden 1962 päättyessä 0.41 % järjestön kokonaispääomasta, joka on 947 milj. dollaria.

Suomen edustajina Kansainvälisen Kehittämisyjärjestön hallintoneuvostossa ja johtokunnassa toimivat *ex officio* vastaavissa Maailmanpankin elimissä olevat Suomen edustajat.

* * *

Seuraavassa esitetään yhteenvetona Suomen jäsenosuuden suuruus vuoden 1962 lopussa edellä käsitellyissä neljässä kansainvälisessä rahoituslaitoksessa sekä se tapa, millä nämä jäsenosuudet on suoritettu.

	IMF	IBRD	IFC mlj. vmk	IDA	Yhteensä
Jäsenosuus	18 240.0	24 820.0	184.7	1 225.6	48 920.3
a) josta maksettu:					
— kultana tai dollareina	4 560.0	243.2	134.7	91.9	5 029.8
— markkoina tilille Suomen Pankkiin	190.8	2 188.8	—	661.8	3 041.4
— valtion velkakirjalainoina .	13 489.2	—	—	—	13 489.2
b) vielä erääntymättä	—	—	—	471.9	471.9
c) IBRD-takuuvelvoitus	—	21 888.0	—	—	21 888.0

VI. VUODEN 1963 RAHANUUDISTUS

Suomen Pankki jatkoi kertomusvuonna valmisteluja rahanuudistuksen suorittamiseksi vuoden 1963 alusta. Edellisessä vuosikirjassa jo selostettiin yksityiskohtaisesti rahanuudistuksen tarkoitusta ja sisältöä sekä julkaistiin maaliskuun 30 päivänä 1962 annettu uusi rahalaki samoin kuin samana päivänä annettu laki rahalain voimaansaattamisesta, jotka tulivat voimaan tammikuun 1 päivänä 1963 (ks. vuosikirja 1961, VI luku). Kertomusvuonna annettiin tarvittavat lisäsäännökset sekä valmistauduttiin uuden rahayksikön käyttöönottamiseen ja uusien rahojen liikkeeseenlaskemiseen.

Täydentävät säännökset

Valtiovarainministeriön päätös rahalain voimaansaattamisesta annetun lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annettiin marraskuun 6 päivänä 1962 (557/62). Paitsi eräiden tulkintojen selventämistä päätös sisälsi joukon täydentäviä säännöksiä. Näitä oli mm. määräys, että milloin vähittäiskaupassa näytteillä oleva tavara on varustettu yleisölle tarkoitetuin hintamerkinnöin tai milloin palveluselinkeinon harjoittaja pitää asiakkaiden nähtävänä taksaa tai luetteloa perittävistä maksuista, merkinnöistä tulee tammikuun 1 päivästä 1963 alkaen käydä ilmi hinta tai maksun määrä uuden rahayksikön mukaisena. Myöhemmin marraskuun 21 päivänä valtioneuvosto antoi hinnoista ja maksuista rahanuudistuksen yhteydessä erityisen päätöksen (574/62), jolla tärkeimmille kulutustavaroille ja palveluksille asetettiin hintasulku saman kuun 26 päivästä alkaen. Samalla määrättiin, että ylempänä mainitut tavaroitten hinnat ja palveluksista perittävien maksujen määrät oli joulukuun 15 päivästä lukien merkittävä sekä vanhan että uuden rahayksikön määräisinä. Mainittakoon, että helmikuun 1 päivänä 1963 valtioneuvosto muutti tätä päätöstä siten, että saman kuun 5 päivästä alkaen hinta tai maksun määrä tuli merkitä enää vain uuden rahayksikön mukaisena (45/63).

Uuden rahalain 2 §:n mukaan valtioneuvoston tulee käsitellä markan kansainvälisen perusarvon muuttamista koskeva esitys kiireellisenä sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Asetus annettiin joulukuun 14 päivänä 1962 (667/62) ja sen mukaan valtioneuvoston jäsenellä ei tämän asian käsitelyssä ole oikeutta saada ratkaisua lykkääntymään.

Joulukuun 28 päivänä 1962 annettiin laki Suomen Pankin ohjesäännön muuttamisesta (678/62). Tällä kumottiin tammikuun 1 päivästä 1963 ohjesäännön 8, 9 ja 10 § eli ne säännökset, jotka olivat ristiriidassa uuden rahalain kanssa tai olivat siihen sisällytetyt. Ohjesäännön 8 §:n mukaan Suomen Pankki oli ollut velvollinen vaadittaessa lunastamaan setelinsä kullalla. Jo marraskuun 6 päivästä 1931 lukien, jolloin Suomi asiallisesti luopui kultakannasta, Suomen Pankki tosin on määräaikaisten asetuksin ollut vapautettu tästä setelien lunastusvelvollisuudesta. Ohjesäännön 9 § sisälsi rikkinäisiä seteleitä koskevat määräykset, jotka sisällytettiin uuteen rahalakiin. Ohjesäännön 10 §:n mukaan pankkivaltuusmiehillä oli ollut oikeus erityisissä tapauksissa määrätä setelit pakollisesti vaihdettaviksi. Tämän ohjesäännön määräyksen kumoaminen merkitsee, että vuoden 1963 alusta lukien on setelien pakollisesta vaihtamisesta säädettävä erityisellä lailla.

Markan uusi kansainvälinen perusarvo

Marraskuun 12 päivänä tehtiin Suomen taholta Kansainväliselle Valuuttarahastolle esitys siitä, että markan kansainvälinen perusarvo korotettaisiin vuoden 1963 alusta lukien satakertaiseksi eli samassa suhteessa kuin rahayksikön arvo muuttuu. Valuuttarahasto hyväksyi esityksen saman kuun 27 päivänä. Markan *pariarvo*, joka oli ollut 0.0027771 grammaa hienoa kultaa eli 320 markkaa Yhdysvaltain dollarilta, tuli siten tammikuun 1 päivästä 1963 olemaan 0.27771 grammaa hienoa kultaa eli 3,20 markkaa Yhdysvaltain dollarilta. Vastaavasti muuttuivat kaikki muutkin valuuttakurssit vuoden 1963 alusta. Mainittakoon tässä yhteydessä, että ennen ensimmäistä maailmansotaa kultamarkan arvo oli 0.2903 grammaa puhdasta kultaa.

Uuden *pariarvon* vahvistaminen jo etukäteen ennen vuoden 1963 alkua oli sekä kotimaiselle yleisölle että ulkomaille osoituksena siitä, että Suomen rahan tosiasiallista ostoarvoa ulkomaisiin valuuttoihin nähden ei rahanuudistuksen yhteydessä muuteta.

Uudet setelit ja metallirahat

Eduskunnan pankkivaltuusmiehet hyväksyivät huhtikuun 27 päivänä uusien setelien mallit ja setelien selitelmat julkaistiin asetuskokoelmassa toukokuun 17 päivänä (323/62). Uudet setelit ovat 100, 50, 10, 5 ja 1 markan määräisiä ja vastaavat siten ostoarvoltaan vanhojen setelien valööreita. Uudet setelit ovat myös kuva-aiheidensa, päävärityksensä, kokonsa ja muidenkin ulkonaisten ominaisuuksiensa puolesta miltei samanlaiset kuin vastaavan ostoarvon omaavat vanhat setelit. Tällä pyrittiin siihen, että yleisö helposti tottuisi uusien seteleiden käyttöön, jolloin myös vanha setelikanta saataisiin nopeasti vaihtumaan uudeksi.

Asetus uusista metallirahoista annettiin huhtikuun 13 päivänä (293/62). Uudet metallirahat ovat 50, 20, 10, 5 ja 1 pennin määräisiä ja vastaavat siten ostoarvoltaan vanhoja metallirahoja. Myös metallirahojen muoto ja ulkoasu pysytettiin entisellään. Poikkeuksena ovat 5 ja 1 pennin rahat, jotka olivat ennen raudasta, mutta nyt ovat rahakuparista. Metallirahojen ulkomuodon säilyttäminen entisenä johtui samoista syistä kuin setelienkin, minkä lisäksi oli otettava huomioon niiden käyttö mm. automaateissa. Entisiä 100 ja 200 vanhan markan sekä erityistarkoituksiin lyötyjä 500 ja 1 000 vanhan markan metallirahoja ostoarvoltaan vastaavia uusia rahoja ei lyöty. Entistä 100 markan rahaa vastaava 1 markan metalliraha tullaan kuitenkin vastaisuudessa lyömään, todennäköisesti osittain hopeasta, ja se tulee korvaamaan uutta 1 markan seteliä. Valtiovarainministeriö, jonka alaisena rahapaja toimii, julisti jo kertomusvuoden lopulla kilpailun tämän rahan luonnostamisesta.

Valmistelut rahanvaihdon suorittamiseksi

Pankin pyrkimyksenä oli valmistaa uusia seteleitä etukäteen ennen kertomusvuoden loppua niin suuri määrä, että yleisön koko tarve vuoden 1963 puolella voitaisiin tyydyttää palauttamatta vanhoja seteleitä liikkeeseen. Vuoden aikana pankin setelipaino valmistikin uusia seteleitä kaikkiaan 72.3 milj. kappaletta eli 936.6 milj. nmk:n arvosta. Kuten taulukosta 10 taulukko-osastossa ilmenee, vanhoja seteleitä oli kertomusvuoden lopussa liikkeessä 59.4 milj. kappaletta eli 77 442 milj. vanhan markan arvosta. Tästä oli 10.9 milj. kappaletta eli 475 milj. vmk vanhentuneita malleja, jotka ovat käytännöllisesti katsoen kokonaan poissa käytöstä, t.s. joutuneet kadoksiin tai jossain määrin myös keräilijöiden kokoelmiin. Käytössä olevaa mallia oli siten 48.5 milj. kappaletta eli 76 967 milj. vmk, mistä siitäkin osa ilmeisesti on joutunut kadoksiin. Pidettäessä viimeksi mainittuja lukuja vertailun pohjana oli valmistettujen uusien setelien lukumäärä vuoden lopussa 49 % suurempi ja niiden arvo 22 % suurempi kuin samana ajankohtana liikkeessä olevan vanhan markan määräisen, käytössä olevaa mallia olevan setelistön.

Mainittakoon tässä yhteydessä, että valtion rahapaja, jolle kuuluu metallirahojen valmistus, löi uusia metallirahoja vuoden aikana 139.1 milj. kappaletta eli 15.7 milj. nmk:n arvosta, minkä lisäksi ulkomailla lyötettiin 1 pennin rahoja 108.9 milj. kappaletta. Vuoden lopussa oli uusia metallirahoja ostoarvoltaan vastaavia vanhoja metallirahoja, so. 1—50 markan rahoja, liikkeessä yhteensä 448.1 milj. kappaletta eli 2 571 milj. vmk:n arvosta. Vuoden lopussa oli uusien metallirahojen varasto siten 55 % liikkeessä samaan aikaan olevien vanhojen vastaavanarvoisten metallirahojen lukumäärästä ja 65 % niiden arvosta. Kun otetaan huomioon, että kyseisestä vanhojen metallirahojen määrästä on huomattava osa todennäköisesti

kadonnut, uusien metallirahojen varasto lienee todellisuudessa suurin piirtein vastannut sitä kyseisten vanhojen metallirahojen määrää, joka oli vuoden lopussa efektiivisesti liikkeessä.

Uusien setelien ja metallirahojen valmistaminen tässä määrässä etukäteen teki pankille mahdolliseksi nopeuttaa rahanvaihtoa ja siten lyhentää sitä yleisön kannalta hankalaa ylimenoaikaa, jolloin uutta ja vanhaa rahaa tulisi olemaan yhtäaikaisesti liikkeessä. Oli myös ilmeistä, että mitä pikemmin rahakanta saataisiin vaihtumaan uudeksi, sitä pikemmin ja helpommin yleisökin tottuisi uuden rahayksikön käyttämiseen. Pankki pyrkiin siihen, että uutta rahaa olisi riittävässä määrin saatavissa kaikissa tärkeimmissä asutuskeskuksissa eri puolilla maata jo heti vuoden 1963 ensimmäisenä päivänä. Tässä tarkoituksessa pankki sopi erityisjärjestelyistä liikepankkien ja Osuuskassojen Keskus Oy:n kanssa. Näille annettiin jo kertomusvuoden puolella, joulukuussa, etukäteen yhteensä 202.5 milj. nmk:n arvosta uusia seteleitä ja metallirahoja ja pankit puolestaan jakoivat tämän määrän haarakonttoreihinsa eri puolille maata. Ahvenanmaan osalta tämä etukäteisjärjestely suoritettiin yhteistoiminnassa paikallisten rahalaitosten kanssa. Sekä liikepankeille että muille rahalaitoksille samoin kuin valtion ja kuntien virastoille ja laitoksille annettiin lisäksi mahdollisuus tyhjentää uuden vuoden aattona vanhan rahan määräiset kassansa Suomen Pankin konttoreihin ja vastaavasti täydentää kassansa uusilla rahoilla uudenvuodenpäivänä. Näitä mahdollisuuksia pankit ja laitokset käyttivätkin hyväkseen, mikä ilmenee siitäkin, että liikkeessä oleva setelistö pieneni vuoden viimeisenä päivänä 5.3 miljardilla vmk:lla.

Edellä mainittu liikepankeille ja Osuuskassojen Keskus Oy:lle etukäteen toimitettu uusien rahojen määrä tuli näiden liittää kassoihinsa ja kirjanpitoonsa tammikuun 1 päivänä 1963. Samalla Suomen Pankki myönsi näille pankeille vastaavansuuruisen korottoman luoton, joka niiden tuli maksaa takaisin Suomen Pankille vanhana rahana kahdessa erässä, puolet tammikuun 7 päivänä ja toinen puoli tammikuun 15 päivänä 1963.

Rahanuudistuksen valmisteluihin liittyy edellä esitetyn lisäksi laaja tiedotus- ja valistuskampanja, jonka pankki pani toimeen yhteistoiminnassa valtiovarainministeriön kanssa. Pankki ja valtiovarainministeriö julkaisivat yhdessä rahanuudistusta koskevan ohjekirjasen, jossa uudistuksen toteuttaminen yksityiskohdissaan selostettiin. Niin ikään julkaistiin kotimaisilla kielillä koteihin jaettava ohjelehtinen sekä tärkeimmillä vierailu- kielillä vastaavanlainen lehtinen ulkomaisille matkustajille. Mainittakoon vielä erilaiset tiedotustilaisuudet, koko maan käsittävä lehti-ilmoituskampanja, informaatiotilaisuudet radiossa ja televisiossa sekä rahanuudistusta käsittelevät filmit.

Taulukot:
Suomen Pankin toiminta

1. Omaisuustase vuosina 1955—1962

	31/12 1955	31/12 1956	31/12 1957	31/12 1958	31/12 1959	31/12 1960	
VASTAAVA							
1	<i>Ensisijainen setelinkate</i>	38 314	32 300	41 340	60 642	76 694	75 305
2	Kulta	7 849	7 849	7 850	7 850	8 454	9 120
3	Ulkomaiset valuutat	28 089	21 561	30 579	49 708	64 611	59 482
4	Ulkomaiset vekselit	115	115	136	871	366	870
5	Ulkomaiset obligaatiot	2 261	2 775	2 775	2 213	3 263	5 833
6	<i>Toissijainen setelinkate</i>	65 576	75 453	64 811	47 049	27 016	41 992
	Diskonttatut kotimaiset vekselit						
7	Ulkomaan rahan määräiset ..	8 511	9 366	13 240	12 644	11 535	10 496
8	Markkamääräiset	14 437	14 922	12 909	8 823	3 888	7 232
9	Rediskonttatut vekselit	22 628	33 665	24 912	18 707	4 718	20 514
10	Valtion vakauttamislaina	20 000	17 500	13 750	6 875	6 875	3 750
11	<i>Muut varat</i>	11 616	13 370	19 786	19 027	18 096	7 822
12	Kotimaiset obligaatiot	1 915	1 794	1 258	909	2 620	3 070
13	Shekkitilit	490	862	619	440	267	418
14	Vaihtoraha	195	354	299	438	654	719
15	Muut saatavat	9 016	10 360	17 610	17 240	14 555	3 615
16	Yhteensä	115 506	121 123	125 937	126 718	121 806	125 119
VASTATTAVA							
17	<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	55 883	60 735	60 640	65 075	69 435	72 735
18	<i>Lyhytaikaiset velat</i>	20 054	24 725	20 581	18 046	17 814	16 676
19	Ulkomaiset valuuttatilit	3 855	4 601	4 569	2 178	2 116	4 057
20	Ulkomaiset markkatilit	3 898	7 047	7 901	4 643	4 780	4 241
21	Valtion shekkitili	9 816	10 550	5 145	7 146	6 418	6 187
22	Pankkien shekkitilit	1 706	1 167	2 405	1 474	3 856	1 683
23	Muut shekkitilit	155	367	189	293	233	167
24	Muut lyhytaikaiset velat	624	993	372	2 312	411	341
25	<i>Pitkäaikaiset velat</i>	22 268	14 725	16 249	20 872	14 089	10 633
26	Ulkomaiset	7 719	8 290	12 284	11 370	11 060	10 030
27	Kotimaiset	14 549	6 435	3 965	9 502	3 029	603
28	<i>Arvonjärjestelytilit</i>	5 689	8 074	14 458	8 170	5 482	9 085
29	<i>Oma pääoma</i>	11 612	12 864	14 009	14 555	14 986	15 990
30	Kantarahasto	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
31	Vararahasto	—	812	1 838	2 924	3 739	4 362
32	Käyttämättömät voittovarot ..	—	—	—	—	—	—
33	Tulostilit	1 612	2 052	2 171	1 631	1 247	1 628
34	Yhteensä	115 506	121 123	125 937	126 718	121 806	125 119

Milj. vmk

30/12 1961	31/12 1962	1962						
		8/1	15/1	23/1	31/1	8/2	15/2	
77 893	70 536	78 022	77 946	78 693	79 321	79 122	79 833	1
10 417	13 521	10 417	10 417	10 417	10 417	10 322	10 322	2
58 730	50 250	58 833	58 645	59 279	59 825	59 680	60 411	3
996	1 771	1 021	1 133	1 246	1 328	1 558	1 538	4
7 750	4 994	7 751	7 751	7 751	7 751	7 562	7 562	5
47 225	51 656	48 312	44 755	48 066	44 139	42 722	40 539	6
9 432	8 182	9 432	9 432	9 432	9 432	9 246	9 246	7
7 083	3 355	6 730	6 728	6 556	6 566	6 320	6 264	8
29 460	40 119	30 900	27 345	30 828	26 891	25 906	23 779	9
1 250	—	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250	10
6 236	8 797	3 862	3 874	5 186	4 976	4 139	4 510	11
1 968	3 466	1 154	1 154	2 451	2 026	1 239	1 664	12
608	363	471	430	428	612	428	368	13
755	554	795	865	918	968	971	998	14
2 905	4 414	1 442	1 425	1 389	1 370	1 501	1 480	15
131 354	130 989	130 196	126 575	131 945	128 436	125 983	124 882	16
83 706	77 442	78 348	75 496	74 068	74 716	75 809	75 356	17
7 321	11 254	11 467	10 553	17 394	13 292	9 858	9 295	18
1 339	1 707	1 381	1 344	1 260	1 225	1 199	1 177	19
3 768	3 582	3 851	3 511	3 499	3 375	3 408	3 438	20
108	548	3 157	3 325	10 892	7 028	2 980	2 307	21
566	4 932	1 626	940	276	177	789	985	22
184	81	180	150	157	194	180	180	23
1 356	404	1 272	1 283	1 310	1 293	1 302	1 208	24
13 586	8 023	13 586	13 586	13 544	13 544	13 355	13 355	25
9 069	7 909	9 069	9 069	9 069	9 069	8 880	8 880	26
4 517	114	4 517	4 517	4 475	4 475	4 475	4 475	27
9 522	15 752	9 541	9 619	9 591	9 490	9 539	9 429	28
17 219	18 518	17 254	17 321	17 348	17 394	17 422	17 447	29
10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	30
5 176	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	31
—	—	1 022	1 022	1 022	1 022	1 022	1 022	32
2 043	2 320	34	101	128	174	202	227	33
131 354	130 989	130 196	126 575	131 945	128 436	125 983	124 882	34

1. (Jatk.) Omaisuustase vuosina 1955—1962

		1962					
		23/3	23/3	3/3	15/3	23/3	31/3
VASTAAVA							
1	<i>Ensisijainen setelinkate</i>	80 383	80 542	79 372	80 832	77 894	77 370
2	Kulta	10 322	10 329	10 329	10 337	13 661	13 661
3	Ulkomaiset valuutat	60 985	61 137	59 998	61 268	56 422	55 532
4	Ulkomaiset vekselit	1 514	1 514	1 483	1 665	1 641	1 612
5	Ulkomaiset obligaatiot	7 562	7 562	7 562	7 562	6 170	6 565
6	<i>Toissijainen setelinkate</i>	45 126	45 333	48 963	47 765	54 099	48 619
	Diskontatut kotimaiset vekselit						
7	Ulkomaan rahan määräiset ..	9 246	9 246	9 246	9 246	9 246	9 246
8	Markkamääräiset	5 780	5 789	4 870	4 315	3 220	3 468
9	Rediskontatut vekselit	28 850	29 048	33 597	32 954	41 633	35 905
10	Valtion vakauttamislaina	1 250	1 250	1 250	1 250	—	—
11	<i>Muut varat</i>	4 273	5 300	3 243	3 432	3 178	3 969
12	Kotimaiset obligaatiot	1 389	2 417	401	398	270	1 065
13	Shekkitilit	409	408	347	483	418	402
14	Vaihtoraha	1 007	1 013	1 033	1 061	1 071	1 076
15	Muut saatavat	1 468	1 462	1 462	1 490	1 419	1 426
16	Yhteensä	129 782	131 175	131 578	132 029	135 171	129 958
VASTATTAVA							
17	<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	76 322	77 821	75 228	74 938	76 114	77 965
18	<i>Lyhytaikaiset velat</i>	12 771	12 636	15 177	16 216	16 495	9 033
19	Ulkomaiset valuuttatilit	1 272	1 257	1 288	1 380	1 406	1 387
20	Ulkomaiset markkatilit	3 417	3 408	3 409	3 440	3 429	3 427
21	Valtion shekkitili	6 191	5 898	8 877	9 679	10 818	2 776
22	Pankkien shekkitilit	348	549	232	931	—	400
23	Muut shekkitilit	227	187	193	201	195	197
24	Muut lyhytaikaiset velat	1 316	1 337	1 178	585	647	846
25	<i>Pitkäaikaiset velat</i>	13 817	13 817	13 817	13 817	14 243	14 243
26	Ulkomaiset	8 880	8 880	8 880	8 880	8 881	8 881
27	Kotimaiset	4 937	4 937	4 937	4 937	5 362	5 362
28	<i>Arvonjärjestelytilit</i>	9 390	9 352	9 743	9 394	10 607	10 985
29	<i>Oma pääoma</i>	17 482	17 549	17 613	17 664	17 712	17 732
30	Kantarahasto	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
31	Vararahasto	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198
32	Käyttämättömät voittovarot ...	1 022	1 022	1 022	1 022	1 022	1 022
33	Tulostilit	262	329	393	444	492	512
34	Yhteensä	129 782	131 175	131 578	132 029	135 171	129 958

Milj. vmk

1962								
7/4	14/4	19/4	30/4	8/5	15/5	23/5	30/5	
80 333	79 575	79 680	79 733	78 582	79 539	78 045	76 520	1
13 668	13 668	13 668	13 668	13 668	13 668	13 668	13 668	2
58 331	57 474	57 722	57 860	57 055	58 016	57 451	55 929	3
1 769	1 868	1 870	1 785	1 439	1 435	1 413	1 410	4
6 565	6 565	6 420	6 420	6 420	6 420	5 513	5 513	5
43 953	44 227	49 556	51 428	52 543	50 253	60 698	57 041	6
9 246	9 246	9 101	9 101	9 101	9 101	9 101	9 103	7
3 405	3 505	3 705	3 579	3 584	3 583	3 597	3 499	8
31 302	31 476	36 750	38 748	39 858	37 569	48 000	44 439	9
—	—	—	—	—	—	—	—	10
3 014	3 895	3 971	5 106	3 173	3 207	4 015	4 904	11
260	1 060	1 080	2 282	275	277	1 130	1 979	12
281	361	461	411	504	522	462	461	13
1 068	1 074	1 043	1 040	1 014	1 024	1 035	1 032	14
1 405	1 400	1 387	1 373	1 380	1 384	1 388	1 432	15
127 300	127 697	133 207	136 267	134 298	132 999	142 758	138 465	16
78 055	79 284	81 750	79 470	79 197	78 695	78 692	83 544	17
6 912	5 558	8 485	13 097	10 803	10 205	17 822	8 215	18
1 361	1 382	1 371	1 371	1 379	1 400	1 369	1 376	19
3 419	3 411	3 416	3 357	3 354	3 346	3 292	3 285	20
52	6	3 273	6 853	2 044	2 116	9 500	503	21
1 053	286	—	512	2 865	2 169	2 544	1 949	22
215	248	217	210	207	206	222	211	23
812	225	208	794	954	968	895	891	24
14 243	14 243	14 248	14 535	14 495	14 495	16 360	16 360	25
8 881	8 881	8 735	8 735	8 735	8 735	8 735	8 735	26
5 362	5 362	5 513	5 800	5 760	5 760	7 625	7 625	27
10 304	10 804	10 880	11 261	11 873	11 634	11 846	12 277	28
17 786	17 808	17 844	17 904	17 930	17 970	18 038	18 069	29
10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	30
6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	31
1 022	1 022	1 022	1 022	1 022	1 022	1 022	1 022	32
566	588	624	684	710	750	818	849	33
127 300	127 697	133 207	136 267	134 298	132 999	142 758	138 465	34

1. (Jatk.) Omaisuustase vuosina 1955—1962

		1962					
		8/6	15/6	21/6	30/6	7/7	14/7
VASTAAVA							
1	<i>Ensisijainen setelinkate</i>	75 894	76 200	76 071	75 604	75 942	75 962
2	Kulta	13 668	13 668	13 668	13 668	13 668	13 668
3	Ulkomaiset valuatat	56 186	56 492	56 382	56 032	56 365	56 395
4	Ulkomaiset vekselit	1 412	1 412	1 393	1 401	1 406	1 396
5	Ulkomaiset obligaatiot	4 628	4 628	4 628	4 503	4 503	4 503
6	<i>Toissijainen setelinkate</i>	55 467	56 591	65 716	63 393	67 345	65 877
	Diskontatut kotimaiset vekselit						
7	Ulkomaan rahan määräiset ..	8 864	8 864	8 864	8 864	8 864	8 863
8	Markkamääräiset	3 499	3 299	3 300	3 299	3 197	3 099
9	Rediskontatut vekselit	43 104	44 428	53 552	51 230	55 284	53 915
10	Valtion vakauttamislaina	—	—	—	—	—	—
11	<i>Muut varat</i>	3 100	3 299	3 486	6 443	4 646	4 120
12	Kotimaiset obligaatiot	266	273	280	3 133	1 274	706
13	Shekkitilit	346	364	482	475	493	505
14	Vaihtoraha	1 037	1 035	994	1 005	1 004	1 019
15	Muut saatavat	1 451	1 627	1 730	1 830	1 875	1 890
16	Yhteensä	134 461	136 090	145 273	145 440	147 933	145 959
VASTATTAVA							
17	<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	81 001	80 708	86 189	84 333	82 879	82 318
18	<i>Lyhytaikaiset velat</i>	6 592	8 532	12 330	14 063	17 595	17 107
19	Ulkomaiset valuuttatilit	1 368	1 306	1 275	1 176	1 158	1 188
20	Ulkomaiset markkatilit	3 379	3 380	3 363	3 333	3 389	3 395
21	Valtion shekkitili	434	1 461	4 511	3 718	8 555	7 393
22	Pankkien shekkitilit	518	1 631	2 417	4 945	3 469	4 152
23	Muut shekkitilit	221	204	193	225	227	190
24	Muut lyhytaikaiset velat	672	550	571	666	797	789
25	<i>Pitkäaikaiset velat</i>	16 123	16 123	16 399	16 399	16 399	16 399
26	Ulkomaiset	8 498	8 498	8 498	8 498	8 498	8 498
27	Kotimaiset	7 625	7 625	7 901	7 901	7 901	7 901
28	<i>Arvonjärjestelytilit</i>	12 640	12 564	12 147	12 384	12 750	12 819
29	<i>Oma pääoma</i>	18 105	18 163	18 208	18 261	18 310	17 316
30	Kantarahasto	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
31	Vararahasto	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198
32	Käyttämättömät voittovarot ...	1 022	1 022	1 022	1 022	1 022	—
33	Tulostilit	885	943	988	1 041	1 090	1 118
34	Yhteensä	134 461	136 090	145 273	145 440	147 933	145 959

Milj. vmk

1962								
23/7	31/7	8/8	15/8	23/8	31/8	8/9	15/9	
77 074	77 274	77 728	77 687	77 636	77 721	78 468	79 369	1
13 668	13 668	13 668	13 668	13 668	13 668	13 521	13 521	2
57 514	57 350	57 811	57 777	57 729	57 804	58 692	59 589	3
1 389	1 753	1 745	1 738	1 735	1 745	1 751	1 755	4
4 503	4 503	4 504	4 504	4 504	4 504	4 504	4 504	5
66 952	62 613	59 832	58 901	60 704	60 576	58 286	57 287	6
8 863	8 863	8 671	8 671	8 671	8 671	8 671	8 671	7
2 885	2 921	2 899	2 635	2 576	2 821	2 643	2 643	8
55 204	50 829	48 262	47 595	49 457	49 084	46 972	45 973	9
—	—	—	—	—	—	—	—	10
5 649	6 159	4 609	4 547	5 448	6 602	4 857	5 541	11
2 056	2 709	1 134	1 132	1 907	3 178	1 128	1 859	12
643	424	478	346	369	343	402	369	13
1 023	1 030	996	1 002	1 104	1 015	1 006	1 024	14
1 927	1 996	2 001	2 067	2 068	2 066	2 321	2 289	15
149 675	146 046	142 169	141 135	143 788	144 899	141 611	142 197	16
80 020	79 982	82 428	80 810	81 291	81 037	79 930	79 837	17
23 631	20 330	14 075	14 512	16 858	19 210	16 899	17 726	18
1 237	1 298	1 311	1 399	1 433	1 429	1 573	1 548	19
3 404	3 390	3 449	3 453	3 433	3 426	3 398	3 398	20
13 726	6 257	832	200	5 928	4 829	6 405	7 289	21
4 299	8 159	7 824	8 681	5 266	8 772	4 690	4 622	22
188	482	240	236	201	206	223	178	23
777	744	419	543	597	548	610	691	24
16 072	16 072	15 879	15 879	15 601	14 340	14 340	14 340	25
8 498	8 498	8 305	8 305	8 305	8 305	8 305	8 305	26
7 574	7 574	7 574	7 574	7 296	6 035	6 035	6 035	27
12 616	12 265	12 351	12 461	12 537	12 766	12 831	12 656	28
17 336	17 397	17 436	17 473	17 501	17 546	17 611	17 638	29
10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	30
6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	31
—	—	—	—	—	—	—	—	32
1 138	1 199	1 238	1 275	1 303	1 348	1 413	1 440	33
149 675	146 046	142 169	141 135	143 788	144 899	141 611	142 197	34

1. (Jatk.) Omaisuustase vuosina 1955—1962

		1962					
		22/9	29/9	8/10	15/10	22/10	31/10
VASTAAVA							
1	<i>Ensisijainen setelinkate</i>	78 042	78 500	79 171	78 186	77 122	77 289
2	Kulta	13 521	13 521	13 521	13 521	13 521	13 521
3	Ulkomaiset valuutat	58 286	58 714	59 384	58 546	57 461	57 525
4	Ulkomaiset vekselit	1 731	1 761	1 760	1 762	1 783	1 886
5	Ulkomaiset obligaatiot	4 504	4 504	4 506	4 357	4 357	4 357
6	<i>Toissijainen setelinkate</i>	62 128	58 808	55 228	56 112	58 880	61 080
	Diskontatut kotimaiset vekselit						
7	Ulkomaan rahan määräiset ..	8 671	8 671	8 671	8 568	8 523	8 523
8	Markkamääräiset	2 621	2 570	2 608	2 597	2 569	2 088
9	Rediskontatut vekselit	50 836	47 567	43 949	44 947	47 788	50 469
10	Valtion vakauttamislaina	—	—	—	—	—	—
11	<i>Muut varat</i>	5 319	7 056	5 329	5 662	6 591	7 127
12	Kotimaiset obligaatiot	2 064	3 287	1 607	1 878	2 833	3 364
13	Shekkitilit	466	462	439	484	430	426
14	Vaihtoraha	1 022	1 023	1 021	1 026	1 023	1 029
15	Muut saatavat	2 267	2 284	2 262	2 274	2 305	2 308
16	Yhteensä	145 989	144 364	139 728	139 960	142 593	145 496
VASTATTAVA							
17	<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	80 766	83 411	80 370	79 768	78 736	79 419
18	<i>Lyhytaikaiset velat</i>	21 175	16 719	15 168	15 862	19 966	22 599
19	Ulkomaiset valuuttatilit	1 523	1 519	1 655	1 601	1 716	1 670
20	Ulkomaiset markkatilit	3 450	3 429	3 427	3 408	3 382	3 354
21	Valtion shekkitili	12 357	2 563	5 441	4 579	13 495	8 264
22	Pankkien shekkitilit	3 010	8 443	3 741	5 515	668	8 688
23	Muut shekkitilit	241	145	215	166	121	81
24	Muut lyhytaikaiset velat	594	620	689	593	584	542
25	<i>Pitkäaikaiset velat</i>	14 250	14 250	14 250	14 102	13 775	13 775
26	Ulkomaiset	8 305	8 305	8 305	8 157	8 157	8 157
27	Kotimaiset	5 945	5 945	5 945	5 945	5 618	5 618
28	<i>Arvonjärjestelytilit</i>	12 112	12 251	12 135	12 373	12 211	11 753
29	<i>Oma pääoma</i>	17 686	17 733	17 805	17 855	17 905	17 950
30	Kantarahasto	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
31	Vararahasto	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198
32	Käyttämättömät voittovarot ...	—	—	—	—	—	—
33	Tulostilit	1 488	1 535	1 607	1 657	1 707	1 752
34	Yhteensä	145 989	144 364	139 728	139 960	142 593	145 496

Milj. vmk

1962								
8/11	15/11	23/11	30/11	8/12	15/12	22/12	31/12	
77 452	77 999	75 837	75 013	72 538	72 267	70 333	70 536	1
13 521	13 521	13 521	13 521	13 521	13 521	13 521	13 521	2
57 688	58 183	55 920	55 045	52 848	52 501	50 568	50 250	3
1 886	1 938	1 885	1 858	1 823	1 787	1 787	1 771	4
4 357	4 357	4 511	4 589	4 346	4 458	4 457	4 994	5
57 123	54 507	56 735	55 395	51 373	56 833	59 321	51 656	6
8 498	8 427	8 427	8 427	8 180	8 180	8 180	8 182	7
2 358	2 310	3 174	3 174	3 200	2 939	3 291	3 355	8
46 267	43 770	45 134	43 794	39 993	45 714	47 850	40 119	9
—	—	—	—	—	—	—	—	10
6 248	5 681	5 869	7 024	7 255	7 313	8 780	8 797	11
2 403	1 908	1 915	3 134	3 294	3 094	3 260	3 466	12
465	371	468	294	336	287	371	363	13
997	1 009	1 009	1 006	427	430	417	554	14
2 383	2 393	2 477	2 590	3 198	3 502	4 732	4 414	15
140 823	138 187	138 441	137 432	131 166	136 413	138 434	130 989	16
81 400	80 359	80 692	82 527	84 784	86 440	88 470	77 442	17
15 767	14 166	13 621	15 490	6 396	9 780	8 695	11 254	18
1 700	1 681	1 655	1 625	1 727	1 735	1 704	1 707	19
3 569	3 565	3 543	3 545	3 538	3 525	3 559	3 582	20
6 648	4 489	10 149	1 399	59	2 114	781	548	21
3 162	3 738	2 665	8 256	551	2 099	2 354	4 932	22
155	186	107	155	108	133	92	81	23
533	507	502	510	413	174	205	404	24
13 775	13 775	8 281	8 281	8 037	8 037	8 037	8 023	25
8 157	8 157	8 157	8 157	7 913	7 913	7 913	7 909	26
5 618	5 618	124	124	124	124	124	114	27
11 863	11 832	12 725	12 950	13 685	13 808	14 792	15 752	28
18 018	18 055	18 122	18 184	18 264	18 348	18 440	18 518	29
10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	30
6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	6 198	31
—	—	—	—	—	—	—	—	32
1 820	1 857	1 924	1 986	2 066	2 150	2 242	2 320	33
140 823	138 187	138 441	137 432	131 166	136 413	138 434	130 989	34

2. Erinäisiä tilejä vuosina 1953—1962

Päivä	»Kotimaisia obligatioita»	»Muita saatavia»	»Lyhytaikaisia velkoja»		»Kotimaisia pitkäaikaisia velkoja»	
	Kassa-obligaatiot	Varmuusvarastoluotto	»Pankkien shekkitilit» ¹	Mortgage Bank of Finland Oy ²	Vientimaksutilli	Kassa-varantotalletukset
31. XII						
1953	—	—	2 157	—	—	—
1954	—	—	2 187	—	—	—
1955	—	—	1 706	—	—	6 677
1956	—	—	1 167	280	—	—
1957	—	—	2 405	— 42	751	—
1958	—	4 335	1 474	2 080	6 288	—
1959	800	6 786	3 856	252	3 029	—
1960	1 895	3 581	1 683	158	343	—
1961	800	700	566	1 249	114	4 343
1962	—	3 000	4 932	76	114	—
1962						
8. I	—	700	1 626	1 242	114	4 343
15.	—	700	940	1 240	114	4 343
23.	1 225	700	276	1 282	114	4 301
31.	800	700	177	1 261	114	4 301
8. II	—	700	789	1 268	114	4 301
15.	425	700	985	1 186	114	4 301
23.	150	700	348	1 281	114	4 763
28.	1 225	700	549	1 314	114	4 763
8. III	—	700	232	1 088	114	4 763
15.	—	700	931	559	114	4 763
23.	—	700	— 21	603	114	5 188
31.	800	700	400	801	114	5 188
7. IV	—	700	1 053	759	114	5 188
14.	800	700	286	161	114	5 188
19.	800	700	— 59	166	114	5 339
30.	2 000	700	512	769	114	5 626
8. V	—	711	2 865	920	114	5 626
15.	—	726	2 169	937	114	5 626
23.	800	740	2 544	859	114	7 501
30.	1 550	795	1 949	839	114	7 501
8. VI	—	824	518	623	114	7 501
15.	—	1 003	1 631	517	114	7 501
21.	—	1 111	2 417	537	114	7 777
30.	—	1 214	4 945	562	114	7 777

Milj. vmk

Päivä	»Kotimaisia obligatioita»	»Muita saatavia»	»Lyhytaikaisia velkoja»		»Kotimaisia pitkäaikaisia velkoja»	
	Kassa-obligaatiot	Varmuusvarastoluotto	»Pankkien shekkitilit» ¹	Mortgage Bank of Finland Oy ²	Vientimaksutilli	Kassa-varantotalletukset
1962						
7. VII	—	1 267	3 469	757	114	7 777
14.	—	1 283	4 152	752	114	7 777
23.	—	1 316	4 299	757	114	7 450
31.	—	1 391	8 159	725	114	7 450
8. VIII	—	1 415	7 824	378	114	7 450
15.	—	1 498	8 681	511	114	7 450
23.	—	1 501	5 266	575	114	7 172
31.	—	1 507	8 772	527	114	5 911
8. IX	—	1 510	4 690	583	114	5 911
15.	—	1 515	4 622	615	114	5 911
22.	—	1 518	3 010	578	114	5 821
29.	—	1 547	8 443	582	114	5 821
8. X	—	1 551	3 741	651	114	5 821
15.	—	1 571	5 515	532	114	5 821
23.	—	1 611	668	561	114	5 494
31.	—	1 625	8 688	512	114	5 494
8. XI	—	1 719	3 162	504	114	5 494
15.	—	1 743	3 738	478	114	5 494
23.	—	1 839	2 665	487	114	—
30.	—	1 956	8 256	420	114	—
8. XII	—	2 031	551	377	114	—
15.	—	2 136	2 099	137	114	—
22.	—	3 363	2 354	168	114	—
31.	—	3 000	4 932	76	114	—

¹ Tilien osoittaessa pankkien velkaa (—) erä sisältyy Suomen Pankin vastaavien »shekkitileihin». — Toukokuun 1 p:nä 1962 Postisäästöpankin shekkitili erotettiin taseessa valtion shekkitilistä ja sisällytettiin pankkien shekkitileihin.

² Tili sisältyy Suomen Pankin »muihin lyhytaikaisiin velkoihin». Tiliin osoittaessa Mortgage Bank'in velkaa (—) erä sisältyy »muihin saataviin».

3. Valuuttavaranto kunkin vuoden ja neljänneksen lopussa vuosina 1959—1962

Mrd vmk

Valuuttalaji	1959	1960	1961				1962			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Kulta	8.4	9.1	9.0	10.0	10.0	10.4	13.7	13.7	13.5	13.5
Vaihtokelpoiset	49.7	44.2	46.4	43.0	42.9	40.3	36.1	35.0	36.2	33.0
Ei-siirrettävät										
EMA-valuutat ...	4.7	3.2	3.7	3.5	1.6	1.4	1.5	0.3	0.5	0.4
Itäryhmä	4.4	1.7	4.2	6.7	7.5	9.2	10.6	13.5	15.2	10.1
Muut	3.7	6.3	7.0	7.4	6.6	6.5	5.9	6.0	5.3	5.1
Yhteensä	70.9	64.5	70.3	70.6	68.6	67.8	67.8	68.5	70.7	62.1

4. Tulostase vuosina 1957—1962

Milj. vmk

	1957	1958	1959	1960	1961	1962
TUOTOT						
Korot kotimaisesta lainausliikkeestä	1 655	1 151	564	864	946	2 149
Korot ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta	293	484	1 039	1 295	1 336	738
Korot obligaatioista	342	317	334	432	471	293
Provisiot	173	163	149	126	133	117
Agiot	417	285	255	240	240	251
Muut tuotot	64	85	112	132	141	151
Yhteensä	2 944	2 485	2 453	3 089	3 267	3 699
KULUT						
Palkat ja palkkiot	386	402	412	428	456	516
Eläkkeet ja avustukset	33	35	37	38	39	41
Perhe-eläkkeet	10	11	12	12	13	17
Pankkivaltuusmiesten palkkiot ja kulut ..	1	2	1	2	2	2
Haarakonttorien valvojain palkkiot	1	1	1	1	1	1
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksusuudet ..						
Korot kassavarantotileistä	16	19	19	20	22	26
Setelien valmistus	—	—	—	—	45	251
Muut kulut	156	165	197	232	232	283
Poistot	90	97	101	128	146	153
Kulut yhteensä	80	122	426	600	268	89
Pankin voitto	773	854	1 206	1 461	1 224	1 379
Yhteensä	2 171	1 631	1 247	1 628	2 043	2 320
	2 944	2 485	2 453	3 089	3 267	3 699

5. Suomen Pankin soveltamia korkoja vuosina 1948—1962

Prosenttia

Päivästä	Pankkivaltuusmiesten määräämät diskonttokoron rajat		Käytännössä veloitettu diskonttokorko		Rediskontto-korko ¹
	Alaraja	Yläraja	3 kuukauden tavaravekselit	3 kuukauden finanssivekselit	
6. II 1948	7 1/4	8 1/4	7 1/4	8 1/4	7 1/4
1. II 1949	6 3/4	7 3/4	6 3/4	7 3/4	6 3/4
1. VII 1949	5 3/4	6 3/4	5 3/4	6 3/4	5 3/4
3. XI 1950	7 3/4	8 3/4	7 3/4	8 3/4	7 3/4
16. XII 1951	5 3/4	6 3/4	5 3/4	6 3/4	5 3/4
1. XII 1954	5	7 1/2	5 3/4—6	6 1/2—7 1/2	»
19. IV 1956	6 1/2	8	6 1/2—7 1/2	7 1/4—8	6 1/2
8. XI 1956	»	»	7 1/2	8	7 1/5
1. X 1958	»	»	»	»	7 1/4
7. I 1959	»	»	7	7 1/2	»
1. III 1959	6	7 1/2	»	»	»
1. IV 1959	»	»	6 3/4	7	6 3/4
30. III 1962	7	8 1/2	»	»	8
2. IV 1962	»	»	7 3/4	8	»
28. IV 1962	6	7 1/2	6 3/4	7	7

¹ Rediskonttokorko oli 30. IX 1958 asti sidottu siihen korkoon, jolla ao. rahalaitos oli vekselin diskontannut. Taulukoosa on tältä ajanjaksolta ilmoitettu rediskonttauksista kulloinkin käytännössä veloitettu alin korko. 1. X 1958 lukien rediskonttokorko on ollut kiinteä ja alkuperäisestä diskonttokorosta riippumaton. — Tämän peruskoron lisäksi Suomen Pankki peri rahalaitoksilta lisäkorkoa näiden velan ylittäessä määrättyt rajat (ks. tekstiä).

6. Liikkeessä oleva setelistö keskimäärin kunakin kuukautena vuosina 1955—1962

Milj. vmk

Kuukausi	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962
I	44 568	51 684	54 591	54 045	58 578	62 793	69 657	75 657
II	46 476	52 293	56 652	55 149	59 195	63 073	70 766	76 327
III	47 448	54 406	54 944	55 345	60 130	62 825	71 419	76 061
IV	48 798	53 625	55 137	55 583	59 524	65 957	73 037	79 640
V	50 992	56 587	54 731	57 984	62 750	66 662	74 678	80 032
VI	49 104	57 133	55 309	58 220	61 790	67 957	75 937	83 058
VII	49 365	58 423	53 701	56 937	61 048	67 912	75 584	81 300
VIII	50 343	58 890	52 440	58 160	62 226	67 830	74 884	81 392
IX	49 898	57 573	54 433	57 481	61 259	68 315	75 301	80 986
X	51 037	57 262	53 028	57 425	62 318	70 056	75 818	79 573
XI	52 446	57 818	55 060	59 954	64 607	70 478	76 869	81 245
XII	54 437	59 669	59 190	62 965	67 522	72 912	82 165	84 284
Keskimäärä	49 576	56 280	54 935	57 437	61 746	67 235	74 676	79 963

7. Setelinanto vuosina 1953—1962

Päivä	Setelinanto-oikeus			Käytetty setelinanto-oikeus				Setelin- anto- vara
	Ensi- sijainen kate	Tols- sijainen kate (yläraja 50 mrd mk ¹)	Yhteensä	Liikkeessä olevat setelit	Lyhyt- aikaiset velat	Shekki- luotoista nostamatta	Yhteensä	
31. XII								
1953 ^a	28 107	48 060	76 167	45 019	24 010	625	69 654	6 513
1954 ^a	37 545	47 142	84 687	47 902	29 060	1 009	77 971	6 716
1955	38 314	58 000	96 314	55 883	20 054	494	76 431	19 883
1956	32 300	58 000	90 300	60 735	24 725	316	85 776	4 524
1957	41 340	58 000	99 340	60 640	20 581	624	81 845	17 495
1958	60 642	47 049	107 691	65 075	18 046	814	83 935	23 756
1959	76 694	27 016	103 710	69 435	17 814	929	88 178	15 532
1960	75 305	41 992	117 297	72 735	16 676	978	90 389	26 908
1961	77 893	47 225	125 118	83 706	7 321	885	91 912	33 206
1962	70 536	50 000	120 536	77 442	11 254	430	89 126	31 410
1962								
8. I	78 022	48 312	126 334	78 348	11 467	712	90 527	35 807
15.	77 946	44 755	122 701	75 496	10 553	753	86 802	35 899
23.	78 693	48 066	126 759	74 068	17 394	605	92 067	34 692
31.	79 321	44 139	123 460	74 716	13 292	421	88 429	35 031
8. II	79 122	42 722	121 844	75 809	9 858	605	86 272	35 572
15.	79 833	40 539	120 372	75 356	9 295	665	85 316	35 056
23.	80 383	45 126	125 509	76 322	12 771	625	89 718	35 791
28.	80 542	45 333	125 875	77 821	12 636	420	90 877	34 998
8. III	79 372	48 963	128 335	75 228	15 177	481	90 886	37 449
15.	80 832	47 765	128 597	74 938	16 216	346	91 500	37 097
23.	77 894	50 000	127 894	76 114	16 495	431	93 040	34 854
31.	77 370	48 619	125 989	77 965	9 033	426	87 424	38 565
7. IV	80 333	43 953	124 286	78 055	6 912	547	85 514	38 772
14.	79 575	44 227	123 802	79 284	5 558	467	85 309	38 493
19.	79 680	49 556	129 236	81 750	8 485	426	90 661	38 575
30.	79 733	50 000	129 733	79 470	13 097	417	92 984	36 749
8. V	78 582	50 000	128 582	79 197	10 803	324	90 324	38 258
15.	79 539	50 000	129 539	78 695	10 205	306	89 206	40 333
23.	78 045	50 000	128 045	78 692	17 822	366	96 880	31 165
30.	76 520	50 000	126 520	83 544	8 215	367	92 126	34 394
8. VI	75 894	50 000	125 894	81 001	6 592	482	88 075	37 819
15.	76 200	50 000	126 200	80 708	8 532	464	89 704	36 496
21.	76 071	50 000	126 071	86 189	12 330	346	98 865	27 206
30.	75 604	50 000	125 604	84 333	14 063	353	98 749	26 855

Milj. vmk

Päivä	Setelinanto-oikeus			Käytetty setelinanto-oikeus				Setelin- anto- vara
	Ensi- sijainen kate	Tois- sijainen kate (yläraja 50 mrd mk ¹)	Yhteensä	Liikkeessä olevat setelit	Lyhyt- aikaiset velat	Shekki- luotoista nostat- matta	Yhteensä	
1962								
7. VII	75 942	50 000	125 942	82 879	17 595	335	100 809	25 133
14.	75 962	50 000	125 962	82 318	17 107	323	99 748	26 214
23.	77 074	50 000	127 074	80 020	23 631	185	103 836	23 238
31.	77 274	50 000	127 274	79 982	20 330	404	100 716	26 558
8. VIII	77 728	50 000	127 728	82 428	14 075	350	96 853	30 875
15.	77 687	50 000	127 687	80 810	14 512	482	95 804	31 883
23.	77 636	50 000	127 636	81 291	16 858	459	98 608	29 028
31.	77 721	50 000	127 721	81 037	19 210	485	100 732	26 989
8. IX	78 468	50 000	128 468	79 930	16 899	426	97 255	31 213
15.	79 369	50 000	129 369	79 837	17 726	459	98 022	31 347
22.	78 042	50 000	128 042	80 766	21 175	362	102 303	25 739
29.	78 500	50 000	128 500	83 411	16 719	366	100 496	28 004
8. X	79 171	50 000	129 171	80 370	15 168	389	95 927	33 244
15.	78 186	50 000	128 186	79 768	15 862	344	95 974	32 212
23.	77 122	50 000	127 122	78 736	19 966	398	99 100	28 022
31.	77 289	50 000	127 289	79 419	22 599	403	102 421	24 868
8. XI	77 452	50 000	127 452	81 400	15 767	363	97 530	29 922
15.	77 999	50 000	127 999	80 359	14 166	457	94 982	33 017
23.	75 837	50 000	125 837	80 692	18 621	360	99 673	26 164
30.	75 013	50 000	125 013	82 527	15 490	534	98 551	26 462
8. XII	72 538	50 000	122 538	84 784	6 396	492	91 672	30 866
15.	72 267	50 000	122 267	86 440	9 780	541	96 761	25 506
22.	70 333	50 000	120 333	88 470	8 695	457	97 622	22 711
31.	70 536	50 000	120 536	77 442	11 254	430	89 126	31 410
Keski- määrä	77 505	48 793	126 298	79 963	13 883	441	94 287	32 011
Vaihtelu	10 499	9 461	9 400	14 402	18 073	568	18 527	17 622

¹ Joulukuun 23 päivästä 1955 joulukuun 31 päivään 1959 yläraja oli 58 miljardia markkaa.

² Vuosia 1953—1954 koskevat luvut on laskettu siten, että ne vastaavat vuonna 1955 käytäntöön otettua tasejaottelua.

8. Liikkeessä olevat setelit ja metallirahat vuosien 1955—1962 lopussa Milj. vmk

Rahalaaji	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962
Liikkeessä oleva setelistö								
10 000 mk	13 821	23 971	23 627	27 117	30 236	32 796	39 525	36 234
5 000 »	26 109	20 076	19 966	21 049	21 892	22 350	24 793	22 689
1 000 »	11 178	11 977	12 361	12 472	12 724	12 786	14 091	13 442
500 »	2 321	2 405	2 388	2 381	2 452	2 534	2 772	2 648
100 »	2 308	2 171	2 167	1 927	2 003	2 141	2 397	2 302
50 »	41	37	36	35	34	34	34	33
20 »	52	47	45	44	44	44	44	44
10 »	35	33	32	32	32	32	32	32
5 »	18	18	18	18	18	18	18	18
Seteleitä yhteensä	55 883	60 735	60 640	65 075	69 435	72 735	83 706	77 442
Liikkeessä olevat metallirahat								
1 000 mk	—	—	—	—	—	197	197	191
500 »	191	199	220	244	269	292	298	292
200 »	—	279	697	859	775	739	733	591
100 »	—	199	472	643	566	506	469	384
50 »	610	642	630	632	661	694	778	770
20 »	464	507	525	546	586	655	747	765
10 »	351	376	385	392	416	432	469	477
5 »	286	305	317	329	348	367	400	393
1 »	275	298	319	331	353	373	402	409
50,25,10,5,1 p	53	53	53	52	52	52	52	52
Metallirahoja yhteensä	2 230	2 858	3 618	4 028	4 026	4 307	4 545	4 324

9. Setelinvalmistus ja setelinpoltto vuosina 1958—1961 Milj. vmk

Setellilaji	Setelinvalmistus				Setelinpoltto			
	1958	1959	1960	1961	1958	1959	1960	1961
10 000 mk	20 000	21 600	29 800	30 400	21 630	16 260	16 210	25 360
5 000 »	19 500	25 150	23 650	26 850	24 340	17 910	18 055	23 500
1 000 »	24 900	24 100	29 900	27 400	18 266	21 403	25 678	20 546
500 »	5 150	5 800	7 300	7 300	4 848	5 566	6 396	4 765
100 »	7 540	6 148	8 510	9 460	6 743	7 236	7 805	8 471
50 »	—	—	—	—	1	1	0	0
20 »	—	—	—	—	1	0	0	0
10 »	—	—	—	—	0	0	0	0
5 »	—	—	—	—	0	0	0	0
Yhteensä	77 090	82 798	99 160	101 410	75 829	68 376	74 144	82 642
1 000 kpl	116 500	104 370	137 310	145 010	102 515	110 167	121 788	122 043

10. Setelit ja metallirahat vuonna 1962

Milj. vmk

Rahalaji	Vastuu- summa 30. XII 1961	Valmistettu 1962	Hävitetty 1962	Vastuu- summa 31. XII 1962	Suomen Pankissa 31. XII 1962	Liikkeessä 31. XII 1962
Setelit						
Uudet tyypit ¹						
10 000 mk	61 320	15 800	28 450	48 670	12 436	36 234
5 000 »	44 175	16 750	21 650	39 275	16 689	22 586
1 000 »	36 145	11 400	27 905	19 640	6 282	13 358
500 »	7 317	2 950	5 285	4 982	2 377	2 605
100 »	4 113	7 270	8 159	3 224	1 040	2 184
Yhteensä	153 070	54 170	91 449	115 791	38 824	76 967
1 000 kpl	106 872	94 930	127 240	74 562	26 012	48 550
Vanhat tyypit ²						
5 000 mk	114	—	10	104	1	103
1 000 »	89	—	4	85	0	85
500 »	46	—	2	44	1	43
100 »	121	—	3	118	0	118
50, 20, 10, 5 »	127	—	1	126	0	126
Yhteensä	497	—	20	477	2	475
1 000 kpl	10 934	—	63	10 871	14	10 857
Kaikkiaan	153 567	54 170	91 469	116 268	38 826	77 442
1 000 kpl	117 806	94 930	127 303	85 433	26 026	59 407
Metallirahat						
Uudet tyypit ³						
1 000 mk	201	—	—	201	10	191
500 »	302	—	—	302	10	292
200 »	1 057	—	350	707	116	591
100 »	849	—	200	649	265	384
50 »	796	20	0	816	46	770
20 »	733	45	1	777	38	739
10 »	455	19	1	473	15	458
5 »	328	23	3	348	30	318
1 »	281	29	0	310	24	286
Yhteensä	5 002	136	555	4 583	554	4 029
Vanhat tyypit						
20 mk	27	—	0	27	0	27
10 »	19	—	0	19	0	19
5 »	76	—	1	75	0	75
1 »	124	—	2	122	0	122
50, 25, 10, 5, 1 p	52	—	0	52	0	52
Yhteensä	298	—	3	295	0	295
Kaikkiaan	5 300	136	558	4 878	554	4 324

¹ Vuoden 1955 setelityypin mukaiset 10 000, 5 000 ja 1 000 markan setelit, vuoden 1956 setelityypin mukaiset 500 markan setelit ja vuoden 1957 setelityypin mukaiset 100 markan setelit.

² Vuoden 1945 setelityypin mukaiset setelit sekä vuoden 1955 setelityypin mukaiset 500 ja 100 markan setelit.

³ 1 000 markan rahat, laki 15 päivältä tammikuuta 1960; 500 markan rahat, laki 14 päivältä kesäkuuta 1951; 200 ja 100 markan rahat, laki 15 päivältä kesäkuuta 1956; sekä 50, 20, 10, 5 ja 1 markan rahat, laki 14 päivältä joulukuuta 1951.

11. Vaihto eri tileillä vuonna 1962

Mrd vmk

Tili	Saldo 30. XII 1961 + debet — kredit	Vaihto v. 1962		Saldo 31. XII 1962 + debet — kredit
		+ debet	— kredit	
Kassatilit	+ 70.6	2 546.9	2 578.1	+ 39.4
Kulta	+ 10.4	5.3	2.2	+ 13.5
Ulkomaiset valuuttatilit	+ 57.4	158.4	167.3	+ 48.5
Diskontatut vekselit	+ 17.5	40.3	44.5	+ 13.3
Rediskontatut vekselit	+ 29.5	256.1	245.5	+ 40.1
Valtion vakauttamislaina	+ 1.2	—	1.2	—
Obligaatiot	+ 9.7	49.6	50.8	+ 8.5
Eri tilit	+ 1.6	35.7	33.3	+ 4.0
Setelivastuutilit	—153.6	91.5	54.2	—116.3
Ulkomaiset markkatilit	— 3.8	1.9	1.7	— 3.6
Valtion shekkitili	— 0.1	991.9	992.3	— 0.5
Muut shekkitilit	— 0.1	2 081.7	2 086.2	— 4.6
Pitkäaikaiset velat	— 13.6	10.7	5.1	— 8.0
Arvonjärjestelytilit ja oma pääoma	— 26.7	1.4	9.0	— 34.3
Kaikkiaan	±197.9	6 271.4	6 271.4	±167.3

12. Kotimainen clearing-liike: vaihdettujen postivekselien ja shekkien sekä tilisiirtojen lukumäärä ja arvo vuosina 1959—1962

1 000 kpl

Milj. vmk

Kuukausi ja vuosi	Pääkonttori		Haarakonttori		Yhteensä	
	Luku	Määrä	Luku	Määrä	Luku	Määrä
1962						
I	438	143 018	148	39 353	586	182 371
II	384	120 138	137	35 209	521	155 347
III	321	100 907	154	39 646	475	140 553
IV	388	124 433	142	38 887	530	163 320
V	438	144 035	161	44 897	599	188 932
VI	441	148 019	159	45 586	600	193 605
VII	406	137 484	151	41 112	557	178 596
VIII	401	136 692	156	43 421	557	180 113
IX	410	140 588	154	42 478	564	183 066
X	454	153 551	180	46 983	634	200 534
XI	398	130 466	173	44 919	571	175 385
XII	503	164 051	176	44 634	679	208 685
Yhteensä	4 982	1 643 382	1 891	507 125	6 873	2 150 507
1961	4 464	1 541 102	1 691	448 018	6 155	1 989 120
1960	3 897	1 362 255	1 453	389 754	5 350	1 752 009
1959	3 307	1 166 816	1 249	341 476	4 556	1 508 292

13. Omat varat vuosien 1951—1962 lopussa

Milj. vmk

Vuosi	Kantarahasto	Vararahasto	Kiinteistön ja kaluston arvoa vastaavat varat	Käyttämättömät voittovarot	Yhteensä
1951	5 000	1 527	—	1 415	7 942
1952	5 000	2 242	—	1 212	8 454
1953	5 000	2 847	—	1 671	9 518
1954	5 000	3 683	—	1 557	10 240
1955	10 000	—	—	1 612	11 612
1956	10 000	812	—	2 052	12 864
1957	10 000	1 838	—	2 171	14 009
1958	10 000	2 924	—	1 631	14 555
1959	10 000	3 739	—	1 247	14 986
1960	10 000	4 362	—	1 628	15 990
1961	10 000	5 176	—	2 043	17 219
1962	10 000	6 198	—	2 320	18 518

14. Voittovarojen käyttö vuosina 1951—1962

Milj. vmk

Vuosi	Käytettävissä olevia voittovaroja vuoden alussa	Siitä:			Vuoden voitto
		Siirretty vararahastoon	Siirretty eduskunnan käytettäväksi	Käyttämättä vuoden lopussa	
1951	1 004	502	502	—	1 415
1952	1 415	715	700	—	1 212
1953	1 212	606	606	—	1 671
1954	1 671	835	800	36	1 521
1955	1 557	796	761	—	1 612
1956	1 612	812	800	—	2 052
1957	2 052	1 026	1 026	—	2 171
1958	2 171	1 086	1 085	—	1 631
1959	1 631	815	816	—	1 247
1960	1 247	623	624	—	1 628
1961	1 628	814	814	—	2 043
1962	2 043	1 022	1 021	—	2 320

15. Parikurssit ja avista-myyntikurssit¹ vuonna 1962

Päivä	1 USAn dollari	1 Kanadan dollari	1 Englannin punta	100 Ruotsin kruunua	100 Norjan kruunua	100 Tanskan kruunua	100 D- markkaa	100 Hollannin florinia
Parikurssi								
Myynti- kurssi	320:—	296:—	896:—	6 186	4 480	4 633	8 000	8 840
2. I	322:10	308:70	905:—	6 225	4 520	4 684	8 060	8 945
4.	322:10	308:70	905:—	6 225	4 520	4 684	8 060	8 945
9.	322:10	308:70	905:—	6 230	4 520	4 684	8 060	8 945
10.	321:90	307:90	905:—	6 230	4 520	4 680	8 060	8 945
11.	321:90	307:90	904:50	6 230	4 516	4 680	8 060	8 945
12.	321:90	307:90	904:50	6 230	4 516	4 680	8 066	8 938
13.	321:90	307:90	905:—	6 230	4 516	4 680	8 066	8 938
16.	321:90	307:90	905:—	6 230	4 516	4 680	8 066	8 931
17.	322:10	307:90	905:—	6 230	4 516	4 680	8 066	8 931
19.	321:90	307:90	905:—	6 230	4 516	4 680	8 058	8 921
23.	321:90	307:90	905:—	6 230	4 516	4 680	8 058	8 930
24.	321:90	307:90	905:—	6 235	4 516	4 680	8 058	8 930
26.	321:90	307:90	905:—	6 235	4 516	4 676	8 058	8 923
31.	321:90	307:90	905:—	6 235	4 516	4 676	8 058	8 910
1. II	321:90	307:90	905:—	6 235	4 516	4 676	8 058	8 910
2.	321:90	307:50	905:—	6 235	4 516	4 676	8 058	8 900
5.	321:90	307:50	905:—	6 235	4 516	4 676	8 058	8 893
6.	321:70	307:—	905:—	6 235	4 516	4 672	8 052	8 886
8.	321:70	307:—	905:—	6 235	4 516	4 672	8 052	8 893
9.	321:70	307:—	905:50	6 235	4 516	4 672	8 052	8 893
13.	321:70	307:—	905:50	6 235	4 516	4 672	8 052	8 886
19.	321:70	307:—	905:50	6 240	4 516	4 672	8 052	8 886
20.	321:70	307:—	906:—	6 240	4 516	4 672	8 052	8 886
21.	321:70	307:—	905:50	6 240	4 516	4 672	8 052	8 886
22.	321:70	307:—	905:50	6 240	4 516	4 672	8 052	8 895
23.	321:70	307:—	905:50	6 240	4 516	4 672	8 046	8 888
26.	321:70	307:—	905:50	6 240	4 516	4 672	8 040	8 888
27.	321:70	307:—	905:50	6 240	4 516	4 672	8 040	8 895
1. III	321:70	307:—	905:50	6 235	4 516	4 672	8 040	8 895
5.	321:70	307:—	906:—	6 235	4 520	4 676	8 046	8 895
6.	321:70	307:—	906:—	6 240	4 520	4 680	8 046	8 902
9.	321:90	307:—	906:—	6 240	4 520	4 680	8 046	8 902
13.	321:70	306:50	906:—	6 245	4 520	4 680	8 046	8 909
14.	321:70	306:50	906:—	6 245	4 520	4 680	8 046	8 916
16.	321:70	306:50	906:—	6 245	4 520	4 680	8 046	8 906
20.	321:70	306:50	906:—	6 250	4 520	4 680	8 046	8 913
22.	321:70	306:90	906:—	6 255	4 520	4 680	8 052	8 913
23.	321:70	306:90	905:50	6 255	4 516	4 676	8 058	8 920
24.	321:70	306:90	905:—	6 255	4 512	4 672	8 058	8 920
26.	321:70	306:90	905:—	6 255	4 512	4 672	8 058	8 927

¹ Kurssit niinä päivinä, joina jokin kurssi on muuttunut.

vmlk

100 Belgian frangia	100 Sveitsin frangia	100 Ranskan uutta frangia	100 Italian liiraa	100 Itävallan šillinkii	100 Portugalin escudoa	100 Islannin kruunua	100 Espanjan pesetaa	100 Tšekko-slovakian kruunua	Päivä
640:—	7 318	6 482	51:20	1 231	1 113	744	533	4 444	Parikurssi Myynti- kurssi
647:—	7 465	6 575	51:92	1 248	1 127	749	542	4 458	2. I
647:—	7 459	6 575	51:92	1 248	1 128	749	542	4 458	4.
647:—	7 459	6 575	51:92	1 248	1 128	749	542	4 458	9.
647:—	7 459	6 570	51:88	1 247	1 128	749	542	4 458	10.
647:—	7 459	6 570	51:88	1 247	1 128	749	542	4 458	11.
647:—	7 459	6 570	51:88	1 247	1 128	749	542	4 458	12.
647:—	7 459	6 570	51:88	1 247	1 128	749	542	4 458	13.
647:—	7 459	6 570	51:88	1 246	1 128	749	542	4 458	16.
647:—	7 459	6 570	51:88	1 246	1 128	749	542	4 458	17.
647:—	7 459	6 570	51:88	1 246	1 128	749	542	4 458	19.
647:—	7 459	6 570	51:88	1 246	1 128	749	542	4 458	23.
647:—	7 459	6 570	51:88	1 246	1 128	749	542	4 458	24.
647:—	7 459	6 570	51:84	1 246	1 128	749	542	4 458	26.
647:—	7 459	6 560	51:84	1 246	1 128	749	542	4 458	31.
647:—	7 459	6 568	51:84	1 246	1 128	749	542	4 458	1. II
647:—	7 459	6 568	51:84	1 246	1 128	749	542	4 458	2.
646:50	7 450	6 568	51:84	1 246	1 128	749	542	4 458	5.
646:50	7 440	6 568	51:80	1 246	1 128	749	542	4 458	6.
646:50	7 440	6 563	51:80	1 246	1 128	749	542	4 458	8.
646:50	7 440	6 563	51:84	1 246	1 129	749	542	4 458	9.
646:50	7 440	6 563	51:84	1 246	1 129	749	542	4 458	13.
646:50	7 434	6 563	51:84	1 246	1 129	749	542	4 458	19.
646:50	7 434	6 563	51:84	1 246	1 129	749	542	4 458	20.
646:50	7 434	6 563	51:84	1 246	1 129	749	542	4 458	21.
646:50	7 434	6 568	51:84	1 246	1 129	749	542	4 458	22.
646:50	7 428	6 568	51:84	1 246	1 129	749	542	4 458	23.
646:50	7 422	6 568	51:84	1 246	1 129	749	542	4 458	26.
646:50	7 422	6 568	51:84	1 246	1 129	749	542	4 458	27.
646:50	7 422	6 568	51:84	1 246	1 129	749	542	4 458	1. III
646:50	7 422	6 568	51:84	1 246	1 129	749	542	4 458	5.
646:50	7 422	6 568	51:84	1 246	1 130	749	542	4 458	6.
646:50	7 422	6 568	51:84	1 246	1 130	749	542	4 458	9.
646:50	7 416	6 568	51:84	1 246	1 130	749	542	4 458	13.
646:50	7 416	6 568	51:84	1 246	1 130	749	542	4 458	14.
646:50	7 410	6 568	51:84	1 246	1 130	749	542	4 458	16.
646:50	7 410	6 568	51:84	1 246	1 130	749	542	4 458	20.
646:50	7 420	6 568	51:84	1 246	1 130	749	542	4 458	22.
646:50	7 420	6 568	51:84	1 246	1 130	749	542	4 458	23.
646:50	7 420	6 568	51:84	1 246	1 130	749	542	4 458	24.
646:50	7 420	6 568	51:84	1 246	1 130	749	542	4 458	26.

15. (Jatk.) Parikurssit ja avista-myyntikurssit vuonna 1962

Päivä	1 USAn dollari	1 Kanadan dollari	1 Englannin punta	100 Ruotsin kruunua	100 Norjan kruunua	100 Tanskan kruunua	100 D- markkaa	100 Hollannin florintia
27. III	321:90	306:90	904:50	6 245	4 512	4 672	8 064	8 927
28.	321:90	306:90	905:—	6 245	4 512	4 672	8 058	8 927
29.	321:90	306:90	905:50	6 245	4 516	4 676	8 058	8 927
3. IV	321:90	306:60	906:—	6 251	4 520	4 680	8 058	8 927
5.	321:90	306:60	906:—	6 251	4 520	4 680	8 058	8 934
6.	321:90	306:60	906:—	6 251	4 520	4 676	8 058	8 934
9.	321:90	306:60	906:—	6 256	4 520	4 676	8 058	8 944
11.	321:90	306:60	906:—	6 256	4 520	4 672	8 058	8 944
12.	321:90	306:60	906:—	6 256	4 520	4 672	8 052	8 944
17.	321:90	306:60	906:—	6 256	4 520	4 672	8 052	8 944
26.	321:90	306:60	905:50	6 256	4 520	4 672	8 052	8 952
2. V	321:90	306:60	905:50	6 256	4 516	4 668	8 052	8 952
3.	321:90	299:40	905:50	6 256	4 516	4 668	8 052	8 952
4.	321:90	299:40	905:50	6 256	4 516	4 668	8 052	8 952
7.	321:90	298:—	905:50	6 256	4 516	4 668	8 052	8 960
8.	321:90	298:—	906:—	6 256	4 516	4 668	8 052	8 960
10.	321:90	298:—	905:50	6 256	4 516	4 668	8 052	8 960
15.	321:90	298:—	905:50	6 256	4 516	4 668	8 052	8 960
16.	321:90	296:—	905:50	6 256	4 516	4 668	8 052	8 960
22.	321:90	296:—	905:50	6 256	4 516	4 668	8 052	8 960
23.	322:10	296:—	905:50	6 256	4 516	4 668	8 052	8 960
24.	322:10	296:—	905:50	6 261	4 516	4 668	8 064	8 960
28.	322:10	296:—	905:50	6 261	4 516	4 672	8 064	8 967
29.	322:10	296:—	905:50	6 261	4 516	4 672	8 074	8 967
4. VI	322:10	296:—	905:—	6 261	4 516	4 672	8 068	8 967
5.	322:10	296:—	904:—	6 261	4 516	4 672	8 068	8 967
6.	322:10	296:—	904:—	6 261	4 516	4 672	8 068	8 967
7.	322:10	296:—	904:50	6 261	4 516	4 672	8 068	8 967
8.	322:10	296:—	904:50	6 261	4 516	4 672	8 061	8 960
12.	322:10	296:—	904:50	6 261	4 516	4 676	8 061	8 953
13.	322:10	296:—	904:50	6 261	4 516	4 676	8 061	8 946
15.	322:10	296:—	905:—	6 261	4 516	4 676	8 067	8 955
19.	322:10	296:—	905:—	6 266	4 516	4 680	8 076	8 962
25.	322:10	296:—	904:50	6 266	4 516	4 680	8 076	8 962
26.	322:10	297:—	904:—	6 266	4 512	4 675	8 076	8 962
27.	322:10	298:—	904:50	6 266	4 512	4 675	8 070	8 962
28.	322:10	298:—	904:50	6 266	4 512	4 675	8 070	8 962
5. VII	322:10	298:—	904:50	6 266	4 512	4 670	8 080	8 962
6.	322:10	298:—	904:50	6 266	4 512	4 670	8 090	8 962

vmk

100 Belgian frangia	100 Sveitsin frangia	100 Ranskan uutta frangia	100 Italian liiraa	100 Itävallan šillinkkiä	100 Portugalin escudoa	100 Islannin kruunua	100 Espanjan pesetaa	100 Tšekko- slovakian kruunua	Päivä
646:50	7 414	6 568	51:84	1 246	1 128	749	542	4 458	27. III
646:50	7 408	6 568	51:84	1 246	1 128	749	542	4 458	28.
646:50	7 408	6 568	51:84	1 246	1 128	749	542	4 458	29.
646:50	7 408	6 568	51:84	1 248	1 129	749	542	4 458	3. IV
646:50	7 408	6 568	51:84	1 248	1 130	749	542	4 458	5.
646:50	7 408	6 568	51:84	1 248	1 130	749	542	4 458	6.
646:50	7 402	6 568	51:84	1 248	1 130	749	542	4 458	9.
647:—	7 408	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	11.
647:—	7 408	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	12.
647:—	7 414	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	17.
647:—	7 414	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	26.
647:—	7 408	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	2. V
647:—	7 418	6 573	51:88	1 248	1 131	749	542	4 458	3.
647:—	7 430	6 573	51:88	1 248	1 131	749	542	4 458	4.
647:—	7 430	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	7.
647:—	7 430	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	8.
647:50	7 430	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	10.
647:50	7 436	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	15.
647:—	7 436	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	16.
647:—	7 442	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	22.
647:—	7 455	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	23.
647:—	7 461	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	24.
647:—	7 461	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	28.
647:—	7 467	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	29.
647:50	7 467	6 580	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	4. VI
647:50	7 467	6 580	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	5.
647:50	7 467	6 580	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	6.
647:50	7 467	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	7.
647:50	7 467	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	8.
647:50	7 467	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	12.
648:—	7 467	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	13.
648:—	7 467	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	15.
648:—	7 467	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	19.
648:—	7 467	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	25.
648:—	7 467	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	26.
648:—	7 467	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	27.
648:—	7 462	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	28.
648:—	7 462	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	5. VII
648:—	7 462	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	6.

15. (Jatk.) Parikurssit ja avista-myyntikurssit vuonna 1962

Päivä	1 USAn dollari	1 Kanadan dollari	1 Englannin punta	100 Ruotsin kruunua	100 Norjan kruunua	100 Tanskan kruunua	100 D- markkaa	100 Hollannin florinia
10. VII	322:10	298:—	904:—	6 266	4 512	4 666	8 090	8 962
11.	322:10	298:—	903:50	6 261	4 512	4 666	8 090	8 969
13.	322:10	298:—	904:—	6 261	4 512	4 666	8 090	8 969
18.	322:10	298:—	904:50	6 261	4 512	4 666	8 090	8 969
25.	322:10	298:—	904:—	6 256	4 512	4 666	8 090	8 969
26.	322:10	298:—	903:50	6 256	4 512	4 666	8 080	8 960
27.	322:10	298:70	904:—	6 256	4 512	4 666	8 074	8 960
31.	322:10	298:70	904:—	6 256	4 512	4 666	8 068	8 950
1. VIII	322:30	298:70	904:—	6 261	4 512	4 666	8 062	8 950
2.	322:30	298:70	904:—	6 261	4 512	4 662	8 068	8 950
10.	322:30	299:—	904:—	6 266	4 512	4 662	8 068	8 950
14.	322:30	299:—	904:—	6 266	4 512	4 662	8 068	8 940
15.	322:30	299:—	904:—	6 266	4 512	4 662	8 068	8 940
17.	322:30	299:—	904:—	6 266	4 512	4 662	8 068	8 947
20.	322:30	299:—	904:—	6 266	4 512	4 662	8 068	8 940
22.	322:30	299:20	903:50	6 266	4 512	4 662	8 068	8 940
27.	322:30	299:20	903:—	6 266	4 512	4 658	8 068	8 940
3. IX	322:30	299:20	903:—	6 261	4 512	4 658	8 062	8 940
4.	322:30	299:20	903:—	6 261	4 508	4 658	8 062	8 940
5.	322:30	299:20	903:—	6 261	4 508	4 658	8 062	8 940
7.	322:30	299:20	903:—	6 256	4 508	4 658	8 062	8 947
10.	322:30	299:20	903:—	6 256	4 508	4 658	8 062	8 947
18.	322:30	299:20	902:50	6 256	4 508	4 658	8 062	8 947
26.	322:30	299:20	902:50	6 256	4 508	4 658	8 062	8 954
27.	322:30	299:40	903:—	6 256	4 508	4 658	8 062	8 961
1. X	322:30	299:40	903:—	6 261	4 508	4 658	8 062	8 961
10.	322:30	299:40	903:—	6 261	4 508	4 658	8 050	8 950
12.	322:30	299:60	903:—	6 256	4 508	4 658	8 050	8 950
16.	322:30	299:60	903:50	6 256	4 508	4 658	8 050	8 950
22.	322:30	299:60	903:50	6 256	4 508	4 658	8 050	8 943
23.	322:30	299:60	903:—	6 256	4 508	4 658	8 050	8 936
24.	322:30	299:60	903:—	6 256	4 508	4 658	8 050	8 946
30.	322:30	299:60	903:—	6 256	4 508	4 658	8 042	8 939
5. XI	322:30	299:60	903:—	6 251	4 508	4 658	8 036	8 932
7.	322:30	299:60	903:—	6 251	4 508	4 658	8 036	8 939
8.	322:30	299:60	903:—	6 251	4 508	4 658	8 045	8 939
13.	322:30	299:60	903:—	6 246	4 508	4 658	8 051	8 946
16.	322:30	299:60	903:—	6 246	4 508	4 658	8 045	8 953
22.	322:30	299:60	903:50	6 246	4 512	4 662	8 045	8 953
23.	322:30	299:60	903:50	6 236	4 512	4 662	8 045	8 953

vmk

100 Belgian frangia	100 Sveitsin frangia	100 Ranskan uutta frangia	100 Italian liraa	100 Itävallan šillinkiä	100 Portugalin escudoa	100 Islannin kruunua	100 Espanjan pesetaa	100 Tšekko- slovakian kruunua	Päivä
648:—	7 462	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	10. VII
648:—	7 462	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	11.
648:—	7 462	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	13.
648:—	7 462	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	18.
648:—	7 456	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	25.
648:—	7 456	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	26.
648:—	7 456	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	27.
648:—	7 456	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	31.
648:—	7 456	6 575	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	1. VIII
648:50	7 456	6 575	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	2.
648:50	7 456	6 575	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	10.
648:—	7 456	6 575	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	14.
648:—	7 462	6 575	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	15.
648:—	7 462	6 575	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	17.
648:—	7 462	6 575	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	20.
648:—	7 462	6 575	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	22.
648:—	7 462	6 575	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	27.
648:—	7 456	6 575	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	3. IX
648:—	7 456	6 575	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	4.
648:—	7 456	6 580	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	5.
648:—	7 456	6 580	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	7.
648:—	7 462	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	10.
648:—	7 456	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	18.
648:—	7 456	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	26.
648:—	7 456	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	27.
648:—	7 456	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	1. X
648:—	7 456	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	10.
648:—	7 456	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	12.
648:—	7 456	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	16.
648:—	7 462	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	22.
647:50	7 462	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	23.
647:50	7 472	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	24.
647:50	7 472	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	30.
648:—	7 472	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	5. XI
648:—	7 472	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	7.
648:—	7 472	6 580	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	8.
648:—	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	13.
648:—	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	16.
648:—	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	22.
648:—	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	23.

15. (Jatk.) Parikurssit ja avista-myyntikurssit vuonna 1962

Päivä	1 USAn dollari	1 Kanadan dollari	1 Englannin punta	100 Ruotsin kruunua	100 Norjan kruunua	100 Tanskan kruunua	100 D- markkaa	100 Hollannin floriinia
26. XI	322:30	299:60	903:50	6 236	4 512	4 666	8 045	8 960
28.	322:30	299:60	903:50	6 236	4 512	4 666	8 051	8 960
29.	322:30	299:60	903:50	6 230	4 512	4 666	8 051	8 960
4. XII	322:30	299:60	903:50	6 230	4 512	4 670	8 065	8 960
7.	322:30	299:60	903:50	6 225	4 512	4 670	8 065	8 960
10.	322:30	299:60	903:50	6 225	4 512	4 670	8 065	8 953
13.	322:30	299:60	903:50	6 220	4 512	4 670	8 065	8 953
17.	322:30	299:60	903:50	6 215	4 512	4 670	8 071	8 953
18.	322:30	299:60	903:50	6 210	4 512	4 670	8 080	8 961
19.	322:30	299:60	903:50	6 205	4 512	4 675	8 080	8 961
20.	322:30	299:60	903:50	6 210	4 512	4 675	8 080	8 961
27.	322:30	299:60	903:50	6 210	4 512	4 675	8 086	8 961
29.	322:30	299:60	903:50	6 220	4 512	4 675	8 086	8 961
31.	322:30	299:40	903:50	6 220	4 512	4 675	8 086	8 961

Clearingdollari noteerattiin kurssiin 321 mk. dollariin perustuivat clearingsopimukset seuraavien maiden kanssa: Bulgaria, Itä-Saksa, Jugoslavia, Kolumbia, Kreikka, Puola, Turkki ja Unkari. Kiinan, Neuvostoliiton ja Romanian sopimukset perustuivat ruplaan, kurssiin 356:67 ruplalta.

16. Avista-myyntikurssit keskimäärin kunakin kuukautena vuonna 1962

Kuukausi	1 USAn dollari	1 Kanadan dollari	1 Englannin punta	100 Ruotsin kruunua	100 Norjan kruunua	100 Tanskan kruunua	100 D- markkaa	100 Hollannin floriinia
1962								
I	321:96	308:09	904:96	6 230	4 517	4 680	8 061	8 933
II	321:73	307:10	905:38	6 237	4 516	4 673	8 051	8 891
III	321:76	306:82	905:70	6 244	4 518	4 677	8 049	8 911
IV	321:90	306:61	905:89	6 254	4 520	4 674	8 054	8 942
V	321:96	297:47	905:54	6 257	4 516	4 668	8 056	8 960
VI	322:10	296:38	904:69	6 263	4 515	4 675	8 069	8 961
VII	322:10	298:11	904:19	6 261	4 512	4 668	8 084	8 965
VIII	322:30	298:98	903:74	6 265	4 512	4 661	8 068	8 945
IX	322:30	299:22	902:84	6 257	4 508	4 658	8 062	8 948
X	322:30	299:53	903:11	6 258	4 508	4 658	8 053	8 951
XI	322:30	299:60	903:16	6 245	4 509	4 660	8 045	8 948
XII	322:30	299:59	903:50	6 219	4 512	4 672	8 072	8 958

vmk

100 Belgian frangia	100 Sveitsin frangia	100 Ranskan unta frangia	100 Italian liiraa	100 Itävallan šillinkä	100 Portugalin escudoa	100 Islannin kruunua	100 Espanjan pesetää	100 Tšekko-slovakian kruunua	Päivä
648:—	7 466	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	26. XI
648:—	7 466	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	28.
648:—	7 466	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	29.
648:—	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	4. XII
648:—	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	7.
648:—	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	10.
648:—	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	13.
647:50	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	17.
647:50	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	18.
647:50	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	19.
647:50	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	20.
647:50	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	27.
647:50	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	29.
648:—	7 472	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	31.

vmk

100 Belgian frangia	100 Sveitsin frangia	100 Ranskan unta frangia	100 Italian liiraa	100 Itävallan šillinkä	100 Portugalin escudoa	100 Islannin kruunua	100 Espanjan pesetää	100 Tšekko-slovakian kruunua	Kuukausi
									1962
647:—	7 459	6 571	51:88	1 247	1 128	749	542	4 458	I
646:56	7 439	6 566	51:84	1 246	1 129	749	542	4 458	II
646:50	7 416	6 568	51:84	1 246	1 129	749	542	4 458	III
646:82	7 410	6 571	51:87	1 248	1 130	749	542	4 458	IV
647:10	7 439	6 573	51:88	1 248	1 130	749	542	4 458	V
647:77	7 466	6 575	51:92	1 249	1 128	749	542	4 458	VI
648:—	7 461	6 575	51:93	1 249	1 128	749	542	4 458	VII
648:19	7 459	6 575	51:93	1 249	1 127	749	542	4 458	VIII
648:—	7 458	6 579	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	IX
647:85	7 461	6 580	51:93	1 249	1 126	749	542	4 458	X
647:96	7 471	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	XI
647:78	7 471	6 580	51:93	1 248	1 127	749	542	4 458	XII

17. Avista-myyntikurssit vuosina 1951—1962

Vuosi	1 USAn dollari			1 Englannin punta			100 Ruotsin kruunua		
	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.
1951	231:—	231:—	231:—	646:—	646:—	646:—	4 450:—	4 450:—	4 450:—
1952	231:—	231:—	231:—	646:—	646:—	646:—	4 450:—	4 450:—	4 450:—
1953	231:—	231:—	231:—	646:—	646:—	646:—	4 450:—	4 450:—	4 450:—
1954	231:—	231:—	231:—	646:—	646:—	646:—	4 450:—	4 450:—	4 450:—
1955	231:—	231:—	231:—	646:—	646:—	646:—	4 450:—	4 450:—	4 450:—
1956	231:—	231:—	231:—	646:—	644:—	645:25	4 479:—	4 440:—	4 458:—
1957	321:—	231:—	257:31	898:50	644:—	720:09	6 210:—	4 456:—	4 975:—
1958	321:—	320:40	320:99	898:50	894:—	896:67	6 210:—	6 180:—	6 192:—
1959	320:60	320:20	320:28	902:—	896:—	899:60	6 197:—	6 185:—	6 192:—
1960	321:20	320:20	320:72	903:50	896:—	900:49	6 232:—	6 185:—	6 207:—
1961	322:20	320:50	321:46	905:50	897:—	900:88	6 245:—	6 195:—	6 223:—
1962	322:30	321:70	322:09	906:—	902:50	904:37	6 266:—	6 205:—	6 250:—

Vuosi	100 Tanskan kruunua			100 Norjan kruunua			100 Sveitsin frangia		
	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.
1951	3 340:—	3 330:—	3 334:95	3 235:—	3 231:—	3 231:77	5 300:—	5 300:—	5 300:—
1952	3 340:—	3 340:—	3 340:—	3 235:—	3 235:—	3 235:—	5 300:—	5 300:—	5 300:—
1953	3 340:—	3 340:—	3 340:—	3 235:—	3 235:—	3 235:—	5 300:—	5 300:—	5 300:—
1954	3 340:—	3 340:—	3 340:—	3 235:—	3 235:—	3 235:—	5 300:—	5 300:—	5 300:—
1955	3 341:—	3 340:—	3 340:—	3 235:—	3 228:—	3 235:—	5 300:—	5 275:—	5 300:—
1956	3 346:—	3 327:—	3 335:—	3 242:—	3 220:—	3 228:—	5 297:—	5 263:—	5 278:—
1957	4 640:—	3 331:—	3 714:—	4 500:—	3 227:—	3 604:—	7 370:—	5 277:—	5 883:—
1958	4 644:—	4 628:—	4 636:—	4 490:—	4 478:—	4 483:—	7 355:—	7 315:—	7 332:—
1959	4 656:—	4 642:—	4 649:—	4 500:—	4 484:—	4 494:—	7 440:—	7 368:—	7 413:—
1960	4 673:—	4 639:—	4 654:—	4 509:—	4 480:—	4 497:—	7 462:—	7 380:—	7 474:—
1961	4 684:—	4 638:—	4 657:—	4 525:—	4 490:—	4 502:—	7 466:—	7 418:—	7 444:—
1962	4 684:—	4 658:—	4 669:—	4 520:—	4 508:—	4 514:—	7 472:—	7 402:—	7 451:—

vmk

Vuosi	100 D-markkaa			100 Ranskan frangia ¹ / 100 Ranskan uutta frangia			100 Belgian frangia		
	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.
1951	—	—	—	66:—	66:—	66:—	462:—	462:—	462:—
1952	5 500:—	5 500:—	5 500:—	66:—	66:—	66:—	462:—	462:—	462:—
1953	5 500:—	5 500:—	5 500:—	66:—	66:—	66:—	462:—	462:—	462:—
1954	5 500:—	5 500:—	5 500:—	66:—	66:—	66:—	462:—	462:—	462:—
1955	5 510:—	5 500:—	5 500:—	66:—	66:—	66:—	462:70	462:—	462:—
1956	5 519:—	5 501:—	5 511:—	66:—	65:54	65:74	463:50	460:50	462:69
1957	7 676:—	5 509:—	6 137:—	76:50	54:82	67:79	642:50	459:90	513:59
1958	7 671:—	7 627:—	7 655:—	76:45	64:98	76:25	644:50	642:—	643:25
1959	7 678:—	7 654:—	7 664:—	64:98	64:98	64:98	642:50	639:—	641:12
1960	7 704:—	7 678:—	7 691:—	6 555:—	6 520:—	6 541:—	645:50	640:—	643:37
1961	8 107:—	7 680:—	8 006:—	6 575:—	6 532:—	6 554:—	647:50	641:—	645:01
1962	8 090:—	8 036:—	8 060:—	6 580:—	6 560:—	6 574:—	648:50	646:50	647:47

Vuosi	100 Hollannin floriniä			100 Tšekkoslovakian kruunua			100 Italian liiraa		
	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.
1951	6 090:—	6 090:—	6 090:—	462:—	462:—	462:—	—	—	—
1952	6 090:—	6 090:—	6 090:—	462:—	462:—	462:—	—	—	—
1953	6 090:—	6 090:—	6 090:—	3 208:—	3 208:—	3 208:—	—	—	—
1954	6 090:—	6 090:—	6 090:—	3 208:—	3 208:—	3 208:—	—	—	—
1955	6 090:—	6 080:—	6 090:—	3 208:—	3 208:—	3 208:—	—	—	—
1956	6 091:—	6 049:—	6 066:—	3 208:—	3 208:—	3 208:—	—	—	—
1957	8 475:—	6 056:—	6 768:—	4 463:—	3 208:—	3 575:—	51:35	51:25	51:35
1958	8 484:—	8 443:—	8 470:—	4 463:—	4 463:—	4 463:—	51:55	51:15	51:42
1959	8 502:—	8 475:—	8 487:—	4 463:—	4 458:—	4 460:—	51:65	51:35	51:60
1960	8 518:—	8 482:—	8 505:—	4 458:—	4 458:—	4 458:—	51:76	51:56	51:68
1961	8 969:—	8 470:—	8 858:—	4 458:—	4 458:—	4 458:—	51:92	51:60	51:79
1962	8 969:—	8 886:—	8 942:—	4 458:—	4 458:—	4 458:—	51:93	51:80	51:90

¹ Uusi frangi 1 päivästä tammikuuta 1960 lähtien.

Eduskunnan pankkivaltuusmiehet vuoden 1962 lopussa

ESKOLA, KUSTAA OSKARI, maanviljelijä, *puheenjohtaja*
WIHERHEIMO, TOIVO ANTERO, filosofian maisteri, *varapuheenjohtaja*
AALTONEN, AIMO ANSELM, puolueen puheenjohtaja
KOKKOLA, VEIKKO JOHAN, kaupunginkamreeri
KINNUNEN, TOIVO HENRIK, kunnallisneuvos
TEIR, GRELS OLOF, varatuomari
LEHTO, OIVA, toimitsija
SALO, TUURE OLAVI, varatuomari
PAASIO, KUSTAA RAFAEL, päätoimittaja

Suomen Pankki vuoden 1962 lopussa

Johtokunta

WARIS, KLAUS HENRIK, filosofian tohtori, *puheenjohtaja*
LEINONEN, ESKO KULLERVO, lainopin kandidaatti
SIMONEN, AARBE EDVARD, lakitieteen lisensiaatti, varatuomari
KARJALAINEN, AHTI KALLE SAMULI, valtiotieteen tohtori, pääministeri,
(virasta vapaa)
ROSSI, TARU REINO KAI, filosofian tohtori

Pankin sihteerit

VATANEN, UUNO ARMAS, luottoasiat
TAMMIVUORI, PERTTI JUHANI, hallinnolliset asiat
ASP, EERO RAFAEL, ulkomaan asiat
VOUTILAINEN, JOUKO JUHANI, ulkomaan asiat ja tiedotusasiat
IGNATIUS, KARL HERMAN, hallinnolliset asiat

Pankin pääkonttori

Ylikamreeri

ENGBERG, KARL GUNNAR

Osastopäälliköt

SUNDMAN, CARL GUSTAV, ulkomaanvaluutat

BLOMQUIST, PAUL MIKAEL, keskuskirjanpito

ÖSTERLUND, PAUL-ERIK LUDVIG, ulkomaanvaluutat

KAJANTIE, ARVO OLAVI, remburssit ja tarkastus

LINDSTRÖM, HELGE EUGEN, luottoasiat

JUSSILA, JUHO EINO, toimisto

EIROLA, KAINO PELLERVO, kirjanpito

NENONEN, AARRE VILHO, ulkomainen kirjeenvaihto

Ylikassanhoitaja

ASPELUND, BROR KARL ARTHUR

Taloustieteellinen tutkimuslaitos

VALVANNE, HEIKKI ILMARI, *tutkimuslaitoksen johtaja*

PAUNIO, JOUKO JUHANI KYÖSTI, *osastopäällikkö*